

Vlaams
Parlement

vergadering **C189 – OND19**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 31 maart 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de realisatie van een platform ‘bètatechniek’ in Vlaanderen - 1313 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de mogelijke herinvoering van de vervangingspool voor leerkrachten - 1314 (2010-2011)	8
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opleiding tot zorgkundige - 1350 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over onduidelijkheden bij de opleiding voor zorgkundige - 1462 (2010-2011)	13
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de taaltest en de aanbevelingen daaromtrent in het jaarverslag van AgODi - 1382 (2010-2011)	17
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over frisdrank-automaten in scholen - 1419 (2010-2011)	23

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de realisatie van een platform 'bètatechniek' in Vlaanderen - 1313 (2010-2011)**

De voorzitter: Over deze vraag om uitleg wil ik eerst iets vertellen. We plannen een overleg met de commissie Economie omdat er wat forcing moet worden gevoerd voor deze problematiek. Er is ook het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI).

Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, minister, collega's, dit onderwerp is inderdaad al vaak aan de orde geweest. Op 10 februari kon de commissie Onderwijs bij een werkbezoek aan Eindhoven ook kennis nemen van de werkwijze, ambities en resultaten van het Nederlandse Platform Bèta Techniek.

Dit platform treedt op als regisseur namens het Nederlandse ministerie van Onderwijs en Economie. Het werkt samen met een derde van de lagere scholen die interesse hebben betoond, en met een derde van de scholen voor voortgezet onderwijs, met hogescholen en universiteiten.

De doelstelling is meer leerlingen studierichtingen wetenschappen en techniek te laten volgen. Ze helpen scholen om deze doelstelling te bereiken en maken daarom prestatieafspraken met elke deelnemende school. De school ontvangt een extra financiering als het resultaat wordt bereikt. In totaal wordt een budget van 60 miljoen euro ingeschreven in de begroting voor dit project.

Ook Vlaanderen kampt met een probleem op het vlak van het aantal leerlingen en studenten in de wetenschappen en techniek. Een aantal projecten hebben in het verleden gepoogd om hier verandering in te brengen, maar de schaal waarop dit gebeurde, is niet te vergelijken met die van Nederland.

Opvallend in Nederland is ook de samenwerking met het bedrijfsleven. Er bestaat als het ware een stimulerende driehoeksverhouding tussen onderwijs, ondernemers en lokale overheid. De lokale overheid speelt een regierol en brengt scholen en ondernemers samen, wat leidt tot het matchen van opleidingen met noden van de arbeidsmarkt. Ook deze attitude is in Vlaanderen zo goed als afwezig.

Ondertussen zijn over dit thema de adviezen van de Vlor en de VRWI bekend, waarin onder andere naar voren komt dat er heel wat is gedaan, maar ook nog heel wat te doen valt. Vooral de opvolging moet gebeuren. Het voorbeeld van Nederland wordt aangehaald als een goed voorbeeld. Ik ben ook blij met het initiatief dat de heer Van den Heuvel me gisteren heeft overgemaakt, namelijk het gesprek met de commissie Economie, want Onderwijs kan dit niet alleen oplossen.

Minister, bent u bereid de werkwijze van het Nederlandse Bèta Platform verder te laten onderzoeken en eventueel uit te bouwen in Vlaanderen? Acht u het mogelijk dat lokale overheden en bedrijven een actievere rol zouden spelen in het uitbouwen van studierichtingen? Zo ja, op welke manier? Welke andere maatregelen zult u nemen om de interesse van leerlingen en studenten voor wetenschappen en techniek verder te stimuleren? In het verleden zijn er al veel initiatieven genomen, maar dat heeft nog niet tot een structurele oplossing geleid.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik ben blij dat het thema van de bètatechniek meer dan ooit leeft. Jammer genoeg kon ik niet deelnemen aan het bezoek van de commissie aan Nederland. Enkele maanden daarvoor was ik daar zelf al op bezoek.

We hebben inderdaad de adviezen van de Vlor en de VRWI, en gisteren lazen we in de krant dat ingenieur helemaal bovenaan staat als knelpuntberoep. De VRWI zegt dat het goed is dat we bij de vijf superregio's willen zijn in 2020, en dat we 1 procent van ons regionaal bbp aan innovatie willen geven, maar we moeten voldoende absorptiecapaciteit hebben, dus voldoende wetenschappers en ingenieurs, om dat ook waar te maken. Het is dus nodig om daar dringend werk van te maken.

Ik hoop dat we het overleg met de commissie Economie en Arbeid snel kunnen hebben om samen met de Vlaamse Regering een totaal en coherent plan te realiseren. Ik denk dat we een punt hebben over de partijgrenzen heen en dat we de betrokken minister van Onderwijs en de minister van Economie, Innovatie en Werk een steun in de rug kunnen geven omdat dit een maatschappelijk thema is. Minister, bent u bereid om een brede beweging te maken en op korte termijn een coherent, totaal plan te maken in samenspraak met de andere ministers?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Vanderpoorten. Het was inderdaad een interessante missie naar Eindhoven.

Ik heb een schriftelijke vraag gesteld, minister. Ik verwacht het antwoord morgen. Een van de vragen daarin ging over de opvolging van TOS21 (Techniek Op School voor de 21ste eeuw). Ik zal het antwoord afwachten, tenzij u er nu al iets over wilt zeggen.

Er is wel één vraag die ik nu al wil stellen, namelijk over de coördinator. In november had u beloofd dat u zo snel mogelijk een coördinator zou aanduiden. Ik dacht dat de voormalige coördinator intussen weer in dienst was als coördinator, maar als ik het goed heb, heeft die persoon nu een andere functie en is het dus helemaal geen coördinator geworden. Nochtans was dat net het engagement dat u was aangegaan. De Vlor vraagt ook net dat er wat coördinatie komt. Het zou dus goed zijn dat wat nu al loopt rond TOS21, dit schooljaar verder opgehangen en gecoördineerd wordt, zodat alles wat er rond wetenschap en techniek komt, wellicht vanaf volgend schooljaar, mooi kan overvloeien van het ene in het andere.

Ik heb bij het bezoek aan De Uitvinders en het Platform Bèta Techniek vier aspecten gezien waarmee we mijns inziens iets kunnen doen. Het sluit ook aan bij wat de Vlor en de VRWI aanhalen als belangrijk.

Een: de rol van een platform, dat coördineert en alle relevante actoren samenbrengt en dus versnippering tegengaat.

Twee: een zeer duidelijke doelstelling. Laat ons zeer goed afbakenen wat we juist willen. Willen we meer instroom, doorstroom en uitstroom in de beroepen, of zijn de doelstellingen breder of nauwer? Wat ik geleerd heb in Nederland, is dat die doelstelling het best ook op maat van de school gemaakt wordt: het systeem van een contract met de school, een soort begeleiding van de school. Dat lijkt heel interessant.

Drie: het regionale of het lokale, of het provinciale, zo u wilt. Die netwerking moet vooral in de omgeving van de scholen zelf gebeuren. Dat werd daar onder meer aangetoond met de 'brainports' in de regio Eindhoven.

Vier: de middelen. Dat is natuurlijk het knelpunt hier. In Nederland is er een pak middelen tegenaan gegooit. Daardoor hebben ze heel veel kunnen realiseren en hebben ze ook scholen over de brug kunnen krijgen. We zullen moeten zien of wij daar middelen voor hebben.

Ik ben zeer nieuwsgierig, minister, welke van die vier punten u zult meenemen in uw antwoord.

Het is goed dat we een gezamenlijke gedachtewisseling kunnen houden met de mensen van de Vlor en de VRWI, naar aanleiding van het advies dat ze nu hebben binnengebracht. Het zou ook interessant zijn mochten de beide ministers daarbij aanwezig zijn, zodat zij meteen ook op de hoogte zijn van het advies.

Wat is de stand van zaken van het actieplan Wetenschappen en Techniek, dat u samen met minister Lieten zou opzetten? Wat is de timing? Moeten we ons haasten met die gedachtewisseling, of hebben we nog even de tijd?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit mij graag aan bij de vragen van mevrouw Vanderpoorten. De problematiek is niet nieuw. We hebben er in de commissie al verschillende keren rond gewerkt. TOS21, het Platform Bèta Techniek in Nederland, het zijn schitterende initiatieven, maar de inspanningen van veel organisaties, onderwijsinstellingen, koepels en bedrijven renderen op dit moment eigenlijk nog onvoldoende.

In de adviezen van de Vlor en de VRWI wordt gepleit voor een platform voor coördinatie, overleg en opvolging. Het is belangrijk dat we daar nu werk van kunnen maken. Wat zit er in de pijplijn, op korte en op lange termijn? Dat is heel belangrijk om voldoende instroom te kunnen krijgen.

Ik heb het geluk gehad om in de Katholieke Hogeschool Kempen een aantal zeer interessante doctoraten rond techniek te kunnen bekijken. Ook de professionele bachelors doen het daar goed. Het is bijzonder interessant dat we ook meenemen wat we in het buitenland bekijken. Maar we moeten ook aandacht hebben voor rendabele en bijzonder interessante initiatieven die hier bij ons worden genomen.

Ik ben benieuwd naar uw antwoord, minister.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, uiteraard zullen we het Nederlandse model verder meenemen en onderzoeken, naast andere succesvolle buitenlandse voorbeelden. De adviezen van de Vlor en de VRWI kunnen inderdaad interessante pistes opleveren.

Ik heb aan de administratie heel uitdrukkelijk gevraagd om een actieplan Techniek en Wetenschappen op te stellen. Men is daar op dit moment mee gestart. Er is een ambtelijke werkgroep voor opgestart. Ik heb afgelopen maandag nog tegen de leidend ambtenaar van het departement Onderwijs uitdrukkelijk gezegd dat dit wat mij betreft belangrijk en prioritair is. Ik kan op dit moment dus nog niet dieper ingaan op wat we nu al dan niet gaan doen. Men is dat op dit moment aan het uitwerken. Maar we zullen ons uiteraard inspireren op het Nederlandse Platform Bèta Techniek en op wat de Vlor en de VRWI allemaal suggereren.

Als we het model van het Platform Bèta Techniek zouden toepassen op Vlaanderen en het op de juiste schaalgrootte zouden kopiëren, zou het ongeveer 22 miljoen euro kosten. Dat is heel veel geld, dat op dit moment niet beschikbaar is in de Vlaamse begroting. Maar ik begrijp heel goed dat het niet alleen een bevoegdheid van mij is, maar ook van de minister van Economie, van Werk en van Innovatie. We zijn daar met z'n allen bij betrokken en moeten het ook in dat perspectief bekijken.

Ik ben uiteraard vragende partij opdat ook het bedrijfsleven een rol zou spelen. Het kan op dit moment al een actieve rol spelen, ook bij het uitbouwen van studierichtingen. Voor nieuwe studierichtingen in het secundair onderwijs kan dat bijvoorbeeld worden gevraagd. Niets belet dat. Ook zullen we in de toekomst met beroepskwalificaties werken. U weet dat ikzelf en minister Muyters al iets langer dan een maand geleden uiteindelijk een akkoord hebben bereikt met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Onder meer in Onderwijsdecreet XXI zullen we al een aantal aanpassingen doen, precies om die beroepskwalificaties mogelijk te maken. Een van de gevolgen zal zijn dat er in die hele

Vlaamse kwalificatiestructuur een betere afstemming zal zijn tussen arbeidsmarkt en onderwijs.

Er is ook heel de problematiek van het werkplekleren. Er zijn de regionale technologische centra (RTC's). Daar zullen we straks nog even op terug kunnen komen. Ik wijs er wel op dat het bedrijfsleven ook al een belangrijke rol kan spelen in de leerplancommissies van de leerplanmakers, dus de onderwijskoepels en het gemeenschapsonderwijs. Alleen stelt de Vlaamse overheid, zoals u weet, de leerplannen niet op. Het zijn de onderwijsverstrekkers die dat doen. Ook daar valt er echter een belangrijke rol te spelen.

We zullen dat actieplan dus opstellen. We zijn daar momenteel mee bezig. Tot nu toe was er wat terughoudendheid met betrekking tot de didactische aanpak. Er is immers de pedagogische vrijheid. Wat dat betreft, moeten we wellicht enigszins op de slappe koord dansen. Maar goed, ik begrijp echter ook heel goed de vragen van het parlement. We moeten met de onderwijsverstrekkers bekijken hoe we ter zake het juiste evenwicht kunnen vinden.

Mevrouw Poleyn, ik heb ondertussen geantwoord op uw vraag. U zult het antwoord vandaag of morgen krijgen, vermoed ik. Het klopt dat de persoon die in dienst genomen is, op zich niet als coördinator in dienst is genomen. Er is wel een coördinatiegroep opgericht, waarvan hij deel zal uitmaken. Hij zal specifieke opdrachten toegewezen krijgen. Dat is wel degelijk een vervolg op de afspraken die we hebben gemaakt. Ik verwijs naar het schriftelijke antwoord, dat, naar ik vermoed, hier vandaag zal aankomen.

We nemen dus de resultaten van het bezoek mee in overweging. Dat kan ik bevestigen. Het actieplan is in opmaak. Net als u vind ik het belangrijk dat we daar tijdens deze legislatuur vooruitgang in boeken.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Minister, ik dank u alleszins voor uw antwoord. Uiteraard ben ik blij met dat actieplan om wetenschappen en techniek te promoten. Ik heb echter ook altijd graag een timing. Kunt u daar iets meer over zeggen?

Die kostprijs van 22 miljoen euro is natuurlijk niet gering, maar zoals u zelf hebt aangehaald hoeft dat, net als in Nederland, niet alleen van Onderwijs of andere overheden te komen. Een deel zou ook van de ondernemers zelf kunnen komen. In het Vlor-advies wordt dat trouwens aangestipt als een belangrijke mogelijkheid. De betrokkenheid wordt dan immers natuurlijk ook groter.

Er is bij ons ook wel een traditie van samenwerking met het bedrijfsleven. Op de ene plaats is die er al wat meer dan op de andere. Zo zijn er in West-Vlaanderen heel goede voorbeelden van samenwerking tussen bedrijven en technische scholen. Bij ons zijn de lokale overheden hierbij echter veel minder betrokken. Ze hebben ook niet die traditie of die reflex. Ik vind dat eigenlijk wel belangrijk. Met het oog op planning in een regio kan het belangrijk zijn dat ook de lokale overheid een inbreng heeft. Ik weet niet hoe men die het best kan betrekken of stimuleren, maar misschien is het de moeite waard om daarover eens van gedachten te wisselen met, bijvoorbeeld, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Dan gaat het over noden die de lokale overheden bijvoorbeeld op economische vlak zien. Zo zijn er onder meer de regionale sociaal-economische overlegcomités (RESOC's), die daar toch wel meningen over hebben. Misschien zou dat een bijkomende bijdrage kunnen betekenen.

We blijven deze zaak uiteraard nauwgezet volgen. Ik denk dat we straks bij de regeling van de werkzaamheden die gezamenlijke commissie wel zullen kunnen plannen, of toch ongeveer.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb nog enkele aandachtspunten. Wat mevrouw Vanderpoorten zegt over de lokale overheden, wil ik enigszins bijtrekken, maar anderzijds ook wat nuanceren. Natuurlijk is de cultuur in Nederland

anders op dat vlak. Daar is er sprake van sterke lokale overheden en bestuurskrachtige gemeentebesturen, die natuurlijk een grotere schaal hebben en ook een duidelijk beleid hebben met betrekking tot de arbeidsmarktbegeleiding. Bij ons is het de VDAB, maar daar zijn het veeleer gemeentelijke instanties die dat doen. Er is dus een zeker niveauverschil met de doorsnee Vlaamse gemeente, waarvoor ik veel eerbied heb, maar die op dat vlak jammer genoeg veel minder slagkrachtig is. Het Nederlandse model valt niet voor 100 procent te kopiëren naar Vlaanderen. Wat is gezegd over de lokale inbreng, is inderdaad interessant, maar jammer genoeg hebben de meeste Vlaamse gemeentebesturen daar nu niet onmiddellijk de slagkracht voor.

Minister, u hebt heel duidelijk gesteld dat het actieplan niet alleen uw zaak is. Dat staat ook heel duidelijk in het VRWI-advies. Het gaat ook over innovatie, over het arbeidsmarktbeleid, over het economisch beleid. Willen we ter zake een zekere beweging krijgen in de Vlaamse onderwijswereld en de Vlaamse samenleving, dan moet dat heel ruim worden gedragen. De VRWI vraagt heel duidelijk dat dit een interministerieel actieplan zou worden. Minister, het is niet zo dat ik niet reken op uw daadkracht alleen, maar voor dit dossier en voor de resultaten zou het zeer goed zijn dat dit zo ruim mogelijk wordt gedragen, ook binnen de regering, al was het maar om een groter budget los te weken.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil onderstrepen wat de heer Van den Heuvel heeft gesteld. U moet voornamelijk minister Lieten aanspreken. Bevat de werkgroep die is opgestart om het actieplan voor te bereiden, nu al vertegenwoordigers van het kabinet en de administratie die zich bezighouden met wetenschapscommunicatie? Het wetenschapsbeleid is immers het aspect dat hier rechtstreeks bij betrokken is. Er is ook een politiek aspect. Minister Lieten heeft aangekondigd dat ze de komende maanden wil nadenken over het nieuwe beleid dat ze in dit opzicht wil voeren. We moeten ervoor zorgen dat we allemaal in dezelfde richting bewegen. Alles moet optimaal op elkaar worden afgestemd.

De minister is steeds voorzichtig. Dat is op zich positief. Het is een goede starthouding ten aanzien van het onderwijs. Hij toont respect voor de vrijheid van onderwijs en voor de pedagogische vrijheid. Volgens mij biedt het degelijk uitgewerkt advies van de Vlor een kader en grenzen. Alle koepels maken immers deel uit van de Vlor. Ze hebben de lijnen van het advies zelf uitgetekend. Dit advies is in feite een ankerpunt.

Wat de lokale besturen betreft, zouden we binnen het flankerend onderwijsbeleid kunnen optreden. We hebben de controle op het spijbelen een specifieke taak van de gemeenten genoemd. De minister kan eventueel overwegen de aandacht voor techniek of de netwerking met bedrijven in de gemeente ook in dit takenpakket op te nemen. Ik pleit daar niet onmiddellijk voor. Dit is gewoon een punt dat eventueel kan worden onderzocht. Het is misschien mogelijk de rol van de gemeenten op dit vlak te versterken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb evenwel nog een paar bedenkingen.

In principe komt deze vraag om uitleg wat te vroeg. De minister heeft immers verklaard dat we op het aangekondigde actieplan moeten wachten. Ik verwacht in elk geval nog wel wat van de gemengde commissie.

De bijzondere initiatieven met betrekking tot techniek en talentontwikkeling in het basisonderwijs zijn wegens budgettaire redenen niet voortgezet. Ik hoop dat de daar opgebouwde expertise een plaats in het actieplan zal krijgen.

Wat het secundair onderwijs betreft, ken ik een aantal scholen die hun afdeling verwarming en koeltechniek wegens een te geringe instroom van leerlingen hebben opgedoekt. Er mag

een beperkte boost in het hoger onderwijs komen. Als er geen invulling vanuit het basisonderwijs en het secundair onderwijs komt, zullen we op termijn problemen krijgen.

Ik hoop dat de minister met al deze gegevens rekening zal houden. We wachten af wat de inhoud van het actieplan zal zijn.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb gevraagd de timing te actualiseren. Aangezien er een interministeriële aanpak komt, zal het wat meer tijd vergen. Ik heb alles nog eens duidelijk op een rijtje gezet. Ik zal mevrouw Vanderpoorten de timing schriftelijk overmaken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de mogelijke herinvoering van de vervangingspool voor leerkrachten - 1314 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, de vroegtijdige uitstroom van leerkrachten is een onderwerp dat hier in een ruimer kader al eerder aan bod is gekomen. Dit blijft immers een knelpunt. De oorzaken van de vroegtijdige uitstroom uit en van het uitblijven van de instroom in het beroep vallen grotendeels terug te brengen tot de werkonzekerheid, de versnipperde opdrachten en de onvoldoende voorbereiding op de verantwoordelijkheid die het leiden van een klas met zich meebrengt.

Tijdens het debat dat we enkele weken geleden in deze commissie over dit onderwerp hebben gevoerd, zijn heel wat suggesties gedaan om de vroegtijdige uitstroom tegen te gaan. De oplossing die misschien het eenvoudigst te realiseren is en die het meest voor de hand ligt, de vervangingspool voor leerkrachten, is toen slechts zijdelings aan bod gekomen.

De vervangingspool heeft al bestaan en heeft toen, ondanks de nadelen die aan het systeem waren verbonden, zeker zijn nut bewezen. De leerkracht in de vervangingspool kreeg een ankerschool toegewezen. Op die manier was hij heel het jaar aan het werk. Hij kreeg een loon en hij deed werkervaring op. De poolleerkracht kreeg tijdens interimopdrachten klasverantwoordelijkheid. De klasvrije momenten werden voor pedagogische taken voorbehouden. De scholen zagen in deze structuur een oplossing voor hun zoektocht naar leerkrachten voor korte vervangingen. Dit was een gesmaakte win-winsituatie voor de jonge leerkracht en voor de school.

Minister, bestaat de mogelijkheid dat dit poolinitiatief, aangepast aan de huidige noden en mogelijkheden, wordt heruitgegeven? Ik meen gisteren te hebben begrepen dat u hier niet veel zin in hebt. Welke concrete tegenargumenten hebt u dan? Ik zou deze vraag om uitleg niet stellen indien ik op het werkveld niet regelmatig zou horen dat de scholen hier vaak aan terugdenken en hier eigenlijk behoefte aan hebben. Zal dit onderwerp ook ter sprake komen tijdens het lerarenloopbaandebat?

Mijn laatste vraag staat niet bij mijn initiële vragen. Na de discussie die we gisteren hebben gevoerd, voel ik echter de behoefte ze te stellen. Gisteren hebt u het Vlaams Parlement enigszins kleinerend met een grote markt vergeleken. U hebt gezegd dat we het debat niet op de grote markt zouden voeren. Wij hebben hieruit afgeleid dat u hiermee het Vlaams Parlement bedoelde. Misschien kunt u dit ook even duiden?

Betekent dit dat we tot eind 2012 geen debat ten gronde over de lerarenloopbaan zullen voeren? U hebt op 21 oktober 2010 een timing naar voren geschoven. In die timing stond onder meer dat er in januari en maart 2011 al resultaten zouden zijn. Het was oorspronkelijk

de bedoeling dat u van januari 2011 tot maart 2011 over de werkzekerheid en over de verbetering van de werkomstandigheden zou praten. Is dit ondertussen gebeurd? Is die timing gevolgd? Zijn er al resultaten? Wat is de concrete situatie?

Gezien het korte tijdsbestek, was het gisteren onmogelijk op dit laatste punt in te gaan. Ik neem nu de gelegenheid te baat om een duidelijker zicht op de situatie te krijgen. Initieel gaat het me natuurlijk om de vervangingspool.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat meer werkzekerheid, meer rechtszekerheid en meer financiële zekerheid belangrijk is voor mensen die in het onderwijs starten. Ik denk dat iedereen deze opvatting deelt en dat de minister het hier ook mee eens is. De vraag is alleen: hoe kun je dit werkbaar organiseren? Wat de vervangingspool betreft, wil ik er toch aan herinneren dat, naast een aantal waardevolle aspecten, er toch ook heel ernstige bemerkingen waren. Anders was dit systeem ook niet stopgezet. Ik herinner mij debatten in deze commissie waarbij er op mindere punten werd gewezen. Ik denk dat we dit genuanceerd moeten benaderen.

Minister, in de loop van de voorbije maanden heb ik ook al even gewezen op een andere piste. Ik zeg niet dat het de ideale piste is, maar een van uw grote voorgangers, Daniël Coens, heeft destijds het systeem ingevoerd van stagiairs. Mensen willen werkzekerheid gedurende een heel jaar. Ik vraag u niet om dit systeem opnieuw in te voeren, maar ik vraag u wel om dit in het ruime geheel ook eens mee te bekijken. Misschien vindt u daar inspiratie in.

U zult vermoedelijk verwijzen naar het brede loopbaandebat. Wij hebben daar inderdaad – zoals mevrouw Vanderpoorten zegt – gisteren al even over van gedachten gewisseld. Ik heb er gisteren op aangedrongen om enerzijds een tandje bij te steken, maar anderzijds ook het debat grondig te voeren, en niet vanuit louter emotionele stellingen. Minister, ik deel uw opvatting dat je dat debat niet op de markt kunt voeren, want dan wordt het moeilijker om oplossingen te bereiken. Het is evident dat je daar de sociale partners bij betreft, enerzijds de vakbonden, maar anderzijds is het zinvol om even te luisteren naar de koepels in dit verhaal.

Ik zou het betreuren dat het Vlaams Parlement, de commissie Onderwijs, daar pas bij wordt betrokken op het moment dat de resultaten gekend zijn. Ik wil niet vooruitlopen op de wijze waarop dit moet worden georganiseerd. Resultaat halen is effectief het belangrijkste. Of dat in een besloten zitting of op een andere manier moet gebeuren, daar wil ik mij niet over uitspreken. Het is eerder een uitnodiging om daar samen over na te denken, dan om te zeggen dat het zo of zo moet.

Ik wil er toch nogmaals op aandringen een versnelling hoger te schakelen. Iedereen van ons is bekommerd om de vervroegde uitstroming van zoveel collega's. U uiteraard ook. Er zijn natuurlijk ook een aantal andere problemen die snel moeten worden aangepakt. U weet dat de commissie Onderwijs bereid is daar samen met u van gedachten over te wisselen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil mij ook aansluiten bij de opmerking van mevrouw Vanderpoorten. Wat ik op het veld over de vervangingspool hoor, is toch positief. De vroegtijdige uitstroom van leerkrachten doet natuurlijk het tekort toenemen, maar is eigenlijk ook een zwaar verlies aan investering. We investeren in de opleiding van leerkrachten en dan gaat die investering gewoon verloren. De leerkrachten verlaten het onderwijs en komen niet meer terug. Zij vinden hun weg in het bedrijfsleven of in de administratie en komen niet meer terug. Dat is toch wel een zorgwekkend fenomeen.

De vervangingspool had de verdienste om de leerkrachten op een of andere manier vast te houden in het onderwijs, zodat ze weer konden worden ingeschakeld zodra er uren vrijkwamen. Op die manier was er geen verlies aan de investering die die leerkrachten hadden gemaakt. Ik heb mij er toen als buitenstaander altijd over verwonderd waarom dit –

volgens mij nogal logisch en goed – idee aan de kant werd geschoven. Minister, u kunt daar waarschijnlijk wel wat meer uitleg bij geven.

Ten slotte, wat de opmerking van de heer De Meyer betreft, vind ik ook dat we een goede afbakening moeten zoeken tussen wat in het loopbaandebat is voorbehouden voor de politiek en wat voor het sociaal overleg. De discussie over de grote lijnen van het statuut, is, denk ik, een politieke discussie en mag dus wel degelijk in het parlement, op de markt – zoals het wat denigrerend wordt gezegd – worden gevoerd. Hoe de sociale invulling van die principes moet gebeuren, moet inderdaad worden overlegd met de sociale partners. Daar zullen we toch eens een afweging moeten maken. Wat we alleszins moeten vermijden, is dat het parlement impliciet buiten werking wordt gesteld doordat er allerlei afspraken worden gemaakt met de sociale partners en dat die hier kant-en-klaar worden opgediend met de chantage dat we ze moeten aanvaarden omdat dat zo werd afgesproken met de vakbonden. Dan zitten we er wel voor spek en bonen bij.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik kan niets anders zeggen dan wat ik gisteren in de plenaire vergadering heb gezegd. We moeten dat debat in open geest, zonder taboes, voeren. We hebben de afgelopen weken en maanden gemerkt dat dingen moesten rijpen. Het klopt dat ik toen een timing heb gegeven. We zijn dat gestart, maar ik heb ook aangevoeld dat, als we op die weg zouden verder gaan, niet ver zouden komen. Daarom hebben we ervoor gekozen het debat te laten rijpen. Dat is inmiddels gebeurd. Meteen na de paasvakantie zullen de gesprekken starten, in eerste instantie met de vakbonden, maar ook met de koepels en het gemeenschapsonderwijs. Zo kunnen we zien wat het kader is waar we in kunnen werken en hoever we kunnen gaan.

Ik begrijp dat ook het parlement daar een rol in wil spelen. Dat is niet meer dan logisch. Alleen wil ik herhalen wat ik gisteren heb gezegd en wat de heer De Meyer hier vandaag heeft herhaald, namelijk dat we daar een goed evenwicht in moeten vinden. Het belangrijkste is dat we resultaat boeken. Het is niet mijn bedoeling om enkel een pact voor de komende jaren, tijdens deze legislatuur, af te sluiten, maar ook een pact dat de legislatuur overschrijdt. Dat betekent in eerste instantie dat je dat in vertrouwen moet doen. De mensen die bezig zijn met onderwijs, weten dat je hier over heel gevoelige zaken spreekt en dat je dat dan niet meteen in de openbaarheid kunt doen.

Ik bedoelde gisteren helemaal niets oneerbiedigs omtrent de markt en de publieke ruimte. Het parlement is een publieke ruimte. We weten dat dat debat nergens toe kan leiden: we zouden direct botsen op ego's en posities en blokkeringen van alle kanten. We zouden geen stap vooruitzetten. Ofwel willen we een stap vooruitzetten, ofwel niet. Ik wil, met de meerderheid, die stap vooruitzetten. Ik ben bereid om met het parlement te praten en na te gaan, zoals we dat in andere materies al gedaan hebben, wanneer het opportuun kan zijn of worden om dat ook hier te doen. We moeten de juiste timing kiezen. Dat moeten we in overleg bepalen. Dat is de manier om tot een oplossing te komen.

We willen zonder taboes oplossingen vinden, in het bijzonder inzake de werkzekerheid en arbeidsvoorwaarden voor beginnende leerkrachten. Ik wil zoeken naar een verbeterde versie van de vervangingspool. Dat zal allemaal zeker aan bod komen tijdens de gesprekken. De voor- en nadelen zullen worden afgewogen. Ik wil echter niet vooruitlopen op de resultaten van die gesprekken om de gesprekken niet te hypothekeren. Het is niet zo dat we een idee per definitie uitsluiten. Ook het idee van een verbeterde versie van stagiairs sluiten we niet uit.

We hebben in New York met de vakbonden een conferentie bijgewoond over de toekomst van de leerkrachten. De timing daarvan was goed. De geesten zijn gerijpt om samen een stap te zetten. We zullen wel zien hoe ver we komen. Ik ben het met u eens dat dat niet moet blijven aanslepen. We gaan het debat daarover meteen na de paasvakantie opstarten.

U mag niet vergeten dat we met de vakbonden in de afgelopen weken en maanden niet stilgezeten hebben. We hebben de cao's en Onderwijsdecreet XXI besproken. We zitten bijna elke week rond de tafel. Er is gewerkt op andere domeinen. Na de paasvakantie gaan we full speed vooruit gaan.

De voorzitter: U hebt de vraag over de vervangingspool niet beantwoord?!

Minister Pascal Smet: Toch wel! U kunt de opname nog eens beluisteren. Voor mij is het een idee dat mee op de tafel ligt. We gaan de voor- en nadelen tegen elkaar afwegen. Ik kan het debat niet op voorhand voeren.

De voorzitter: U geeft geen voor- of nadelen aan.

Minister Pascal Smet: Maar neen! Dat gaat toch niet.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal altijd hetzelfde antwoord blijven geven.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: En wij zullen altijd dezelfde vragen blijven stellen. *(Gelach. Opmerkingen)*

Zo blijven we bezig.

Minister Pascal Smet: Ik heb belangrijk nieuws: na de paasvakantie starten we effectief. In het begin zal ik daar zelf bij zijn. We gaan in eerste instantie informele gesprekken voeren.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Blijft uw timing dan behouden? U hebt ons zo'n heel overzicht gegeven van wat u wanneer ging bespreken, van dan tot dan dat thema en daaropvolgend...

Minister Pascal Smet: We gaan dat op een iets andere manier aanpakken.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat geldt niet meer?

Minister Pascal Smet: Gedeeltelijk toch niet meer. Als we een schema hanteren, met concrete onderwerpen, rijden we ons binnen de kortste keren vast in details.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Gaat u toch afronden eind 2012?

Minister Pascal Smet: Dat is zeker de bedoeling.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Gaat u ook nog een ontwerp van decreet maken voor het einde van de legislatuur?

Minister Pascal Smet: We kunnen niet alles in één keer regelen. We moeten dat de tijd geven. Sommige zaken zullen we via een ontwerp van decreet regelen, andere via een cao. Dat zal in de tijd gespreid worden. Ik heb nooit gezegd dat we alles in één keer gaan doen. Als we een pact voor de komende tien jaar gaan uitwerken, zullen we sommige maatregelen in de tijd moeten spreiden. We gaan niet alleen een pact sluiten. Het is ook de bedoeling om daar al in deze legislatuur een deel van uit te voeren.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Ik geef één voorbeeld. We weten allemaal dat dat een probleem is bij ons. We hebben daar vorige week in Oost-Azië een mooi voorbeeld van gezien, dat is de nascholing. Hier wordt veel te weinig aan nascholing gedaan. Ginder blijkt dat heel belangrijk te zijn. Kunnen we dat eruit halen? Of is dat een onderdeel van het debat? Nascholing is cruciaal, als we daar nog vier jaar moeten op wachten ...

Minister Pascal Smet: Nee. Inderdaad, dat is absoluut belangrijk. Ik vind dat het kader op de eerste plaats komt. We gaan met de sociale partners het kader van de 'toekomstleerkracht' afspreken. De maatregelen die we daarna nemen, moeten in dat kader passen.

Twee maanden geleden heb ik in Limburg op een activiteit van het Verbond van Katholieke Werkgevers en Kaderleden (VKW) nog gezegd dat de nascholing zo belangrijk is. Dat is een

van de onderdelen die eerder kunnen worden geregeld, wat mij betreft, en zo zijn er nog. Maar eerst wil ik het globale kader rond hebben. Ik wil daar in de komende weken intensief over praten met de vakbonden. We gaan niet na de paasvakantie eventjes babbelen en dan drie maanden wachten. Neenee, dat zal intensief zijn. Ik ga daar zelf veel tijd voor uittrekken.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Zou het dan niet interessant zijn om dat kader hier eens te komen toelichten? Dat kan in een besloten vergadering of op een andere manier.

Weet u waarom ik daar zo op aandring? Ik ben eigenlijk een beetje wantrouwig. Wij moeten niet mee debatteren, en in de krant verklaren de vakbonden dat ze niet willen praten over de vaste benoeming. Ik pleit daar niet voor of tegen! Maar ...

Minister Pascal Smet: Nee, ik heb heel goed gelezen wat ze zeiden. Het ging hen om het principe van de vaste benoeming, maar over de organisatie willen ze wel praten.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Maar u zegt dat het zonder taboes moet gebeuren. Dan mogen zij toch ook geen taboes hebben?

Minister Pascal Smet: Het is voor iedereen zonder taboes.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Oké.

Minister Pascal Smet: Ik heb net gezegd dat het principe van de vaste benoeming op zich geen probleem is, en over de organisatie kunnen we praten.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Dat is juist.

Minister Pascal Smet: Aan het principe zou ik niet raken omdat uit de onderzoeken blijkt dat juist de vaste benoeming een van de redenen is om voor het beroep van leerkracht te kiezen. *(Opmerkingen)*

Ik wil daar niet aan raken, maar we kunnen wel over de organisatie ervan praten.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: U zegt ook altijd dat u naar het parlement en deze commissie luistert. Dat is natuurlijk heel belangrijk.

Minister Pascal Smet: Dat is ook zo.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Gisteren in de plenaire vergadering heeft elke fractie gezegd dat ze toch wel voorstander is van een versnelling, wat dat dan ook moge betekenen, en een zekere openheid naar het parlement.

Minister Pascal Smet: Ik heb dat gehoord. Ik ben bereid om dat te doen. Alleen moeten we het juiste moment kiezen. Ik ben het eens met een versnelling, alleen hebben we het wat moeten laten rijpen. U weet hoe dat gaat, en hoe we dat moeten aanpakken. Het rijpingsproces is gepasseerd, de bereidheid is er. We hebben zicht op de methode die we moeten hanteren. Na de paasvakantie, dat is over drie weken al, starten we met de gesprekken.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Maar dan vraag ik concreet aan u om na te denken over de manier waarop het parlement er op de een of andere manier bij betrokken wordt.

Minister Pascal Smet: Dat zal ik zeker doen. U moet echter ook begrijpen dat ik eerst een paar keer met de vakbonden rond de tafel wil zitten, en dat we dan nagaan hoe we dat kunnen doen. Zo hebben we met hen min of meer aangegeven dat we op een bepaald moment een conferentie willen organiseren, co-organiseren. Maar dat moet op het juiste moment gebeuren, en het moet over de juiste thema's gaan. Men moet misschien ook een draagvlak vinden voor bepaalde hervormingen. Daar kan het parlement ook bij betrokken worden. Ik stel voor dat we dat doen op het moment dat we iets meer zicht hebben hoever we kunnen gaan.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Het gaat me niet om een paar weken. Ik wil alleen niet dat we het pas in 2012 op onze tafel krijgen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, ik vind dat de minister toch al een belangrijke verklaring heeft afgelegd over het tijds kader. Hij heeft gezegd wanneer hij start en wanneer hij hoe dan ook klaar wil zijn. De start gebeurt na de paasvakantie en de zaak wordt gefinaliseerd voor eind 2012.

Minister, het is normaal dat u niet onvoorbereid naar die gesprekken wilt gaan en zelf een idee hebt over een ruim kader. Uiteraard is het niet uw bedoeling om te zeggen dat dit te nemen of te laten is of om de discussies te bemoeilijken. Zo begrijp ik het althans. Maar, minister, ik denk dat de commissie Onderwijs u behulpzaam kan zijn om een ruim draagvlak te vinden. Er leven hier veel – genuanceerde – meningen. Het kan nuttig zijn dat u die kent in het kader van de gesprekken die u aangaat.

Voor ons is het ook heel nuttig en zinvol dat we het kader dat u in uw hoofd hebt, kennen. Als u dat dermate delicaat vindt om er publiek over te spreken, dan zijn er mogelijkheden om een besloten zitting te organiseren. In het kader van het debat dat op ons afkomt, kan het hoe dan ook voor een ruimer draagvlak zorgen. Het is aan u om te oordelen wanneer het opportuun is, maar toch voor het zomerreces zouden we er op een of andere manier bij betrokken willen worden. Het is aan de voorzitter en aan u om te zien wat de beste formule is.

Voor alle duidelijkheid wil ik een voorbeeld geven. Er zijn niet alleen mensen die pleiten om de vaste benoeming af te schaffen, er zijn ook nog fracties die vinden dat uw houding op dat vlak verantwoord is. Onze fractie vindt ook dat de vaste benoeming niet zomaar moet worden opgegeven. Dat er niet over mag worden gediscussieerd, is weer een andere zaak. Maar hier leven toch wel verscheidene meningen en genuanceerde opvattingen. Het is nuttig hierover een confrontatie van gedachten te hebben om het debat vooruit te helpen.

Minister Pascal Smet: Ik heb het engagement genomen om op het juiste moment te kijken hoe het parlement daarbij betrokken kan worden. Ik stel voor dat we over een paar weken nagaan hoe we dat kunnen organiseren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opleiding tot zorgkundige - 1350 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over onduidelijkheden bij de opleiding voor zorgkundige - 1462 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, minister, collega's, werken in de zorgsector is een zeer actueel thema. Gelukkig maar is het stellen van al die verzorgende handelingen aan heel specifieke regelgeving en opleidingen gebonden.

Het KB 78 is de leden van de commissie Onderwijs waarschijnlijk niet onbekend. In de commissie Welzijn komt het in alle geval regelmatig aan bod tijdens de debatten en discussies. In een woonzorgcentrum worden in de dagelijkse praktijk heel wat verpleegkundige handelingen gesteld door verzorgenden die niet over een diploma van verpleegkundige beschikken. Om die reden werd in 2006 het statuut van zorgkundige ingevoerd en in twee KB's vastgelegd wie als zorgkundige kan worden geregistreerd en welke handelingen zij precies mogen stellen.

Door de wijziging in de regelgeving werd een nieuw zorgberoep ingevoerd en volstond het merendeel van de diploma's van het verzorgend personeel niet meer. Voor het verzorgend personeel in dienst van onder andere de woonzorgcentra werd daarom in een systeem van voorlopige registratie voorzien om op termijn, na een opleiding van 120 uur, definitief erkend te kunnen worden als zorgkundige. Voor wie niet in aanmerking komt voor de voorlopige registratie, werd op basis van kwalificaties in een waaier van brugmodules voorzien.

Dat maatwerk op zich is zeer positief. Er werd vrij snel en accuraat ingespeeld op een duidelijke vraag. Het verstrijken van termijnen van voorlopige registratie in combinatie met het diverse aanbod en de vrij recente nieuwe regelgeving zorgt echter voor veel onduidelijkheid en zelfs ongenoegen bij scholen, het volwassenenonderwijs, werkgevers en bij zorgkundigen zelf.

Studenten en verzorgenden die dit attest willen behalen, klagen heel concreet over foutieve informatie door scholen waardoor ze ondanks een bijkomende opleiding, uiteindelijk toch niet erkend kunnen worden als zorgkundige. Scholen geven op hun beurt toe dat ze niet goed op de hoogte zijn van de veranderde en vaak ingewikkelde wetgeving en geven aan dat ze vaak zelf hun weg niet vinden in de wirwar van regels die verschillen van persoon tot persoon. Het komt erop neer dat ze regelmatig foutieve informatie verstrekken aan studenten, ouders van studenten of toekomstige werkgevers. Dat lijkt een groot probleem waar mijns inziens op korte termijn en met relatief weinig moeite een oplossing voor te vinden moet zijn.

Minister, vandaar mijn vragen. Welke acties wilt u ondernemen om ervoor te zorgen dat studenten, toekomstige studenten, werkgevers en stagebegeleiders over de juiste informatie beschikken? Bent u met andere woorden van plan om een initiatief te nemen ten aanzien van de scholen?

Zijn er nog wijzigingen te verwachten in de huidige brugmodules die kunnen leiden tot definitieve registratie?

Hoe verloopt het overleg en de samenwerking met de FOD Volksgezondheid en de Erkenningscommissie van de Nationale Raad voor Verpleegkunde?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, mijn vraag gaat over hetzelfde thema. Een drietal weken geleden hebben we in de plenaire vergadering naar aanleiding van actuele vragen de discussie gevoerd over het statuut van zorgkundige. Het statuut is eigenlijk een federale regeling van 2006 waarbij in overgangsregelingen werd voorzien. Een aantal mensen uit de sector konden, mits ze aan een aantal voorwaarden voldeden, geregistreerd worden als zorgkundige op basis van overgangsbepalingen. Die overgangsbepalingen liepen af op 13 februari 2011. Op dat ogenblik is gebleken dat niet iedereen erin geslaagd is om aan alle voorwaarden te voldoen.

Een van de oorzaken, niet de enige, maar wel een belangrijke, is het feit dat er verschillende onduidelijkheden zijn betreffende de opleidingen die in aanmerking komen om de erkenning van zorgkundige te kunnen krijgen. Wat me de wenkbrauwen deed fronsen, was dat noch de scholen, noch de centra die de 120 uren durende opleiding tot zorgkundige aanbieden, beschikken over de juiste informatie. Sommige scholen geven zelfs uitdrukkelijk toe dat ze niet op de hoogte zijn van de heel ingewikkelde regelgeving, onder meer omdat ze pas op het allerlaatste moment op de hoogte werden gebracht van bepaalde wijzigingen.

Het erge aan deze zaak is dat ze heel verregaande gevolgen heeft in de praktijk. Zo blijkt uit verschillende getuigenissen dat ten gevolge van verkeerde informatie, personen met hetzelfde diploma in het ene geval wel en in het andere geval niet als zorgkundige aan de slag kunnen. Ten gevolge van een gebrek aan correcte informatie is niet iedereen erin geslaagd om aan alle voorwaarden te voldoen om een registratie te kunnen bemachtigen op basis van de overgangsbepalingen. In de sector is er een heel grote bezorgdheid over de tewerkstelling van

heel wat gediplomeerde verzorgenden die uit de boot dreigen te vallen als gevolg van de regelgeving.

Minister, volgens informatie waarover we beschikken, wil uw collega van Welzijn – dat siert hem – toch nog inspanningen doen om te komen tot oplossingen. Er circuleren een aantal ontwerp teksten waarbij een aantal categorieën – maar die zal ik niet opsommen want dat is niet relevant voor deze discussie – nog tussen 600 en 1300 uren bijkomende opleiding zouden moeten volgen. Dat zou natuurlijk een heel zware belasting zijn, daar hoeft u niet van te overtuigen.

Los van de discussie over de nood aan het wegwerken van het kunstmatige onderscheid tussen zorgkundige en verzorgende, wat een federale bevoegdheid is, is er heel dringend nood aan verduidelijking zodat de bevoegde onderwijsinstellingen aan de kandidaat-zorgkundige de juiste en correcte informatie kunnen geven over de noodzakelijke opleidingen om als zorgkundige te kunnen werken in verzorgingsinstellingen voor bejaarden. Op dit ogenblik worden nog steeds opleidingen verzorgende aangeboden, hoewel studenten met dat getuigschrift niet zullen kunnen werken in de residentiële zorg. Er is dringend nood aan een op elkaar afgestemd beleid, want dat zou een meerwaarde betekenen voor de sector.

Minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Wat is eigenlijk uw standpunt over de kritiek vanuit de onderwijswereld? Hebt u inmiddels stappen gezet, uiteraard in samenspraak met uw collega van Welzijn, om hieraan tegemoet te komen en om een sluitende oplossing uit te werken?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, minister, ik wil zeker de vraag van de collega's ondersteunen. Als er geen duidelijkheid is, dan moet die er zeker komen.

In de marge van deze vraag wil ik even verwijzen naar een antwoord op een schriftelijke vraag dat ik net ontvangen heb over de evolutie van de instroom in opleidingen verzorgende en zorgkundige. Daaruit blijkt dat op alle niveaus, derde graad secundair, zevende jaar, het hbo-niveau (hoger beroepsonderwijs) en de opleiding via de diensten voor gezinszorg van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), dat er een sterke stijging is, soms tot 40 procent. Dat is dus goed. Als er nog meer duidelijkheid komt over het statuut van de zorgkundige, zal dat percentage nog toenemen.

Ik had ook gevraagd naar de provinciale verdeling, en het was heel opvallend dat vooral de provincie Antwerpen een heel groot aanbod heeft, veel groter dan dat van de andere provincies. In heel dit debat is het interessant om te onderzoeken waardoor dat komt en of er kansen zijn in de andere provincies om in een ruimer aanbod te voorzien of om te stimuleren dat daarin wordt voorzien zodat ook daar meer instroom komt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, er is sinds eind vorig jaar over deze problematiek overleg opgestart tussen medewerkers van mijn kabinet en de kabinetten van de collega's verantwoordelijk voor Werk en Welzijn. Er werd reeds overlegd met de federale minister bevoegd voor Volksgezondheid en met de Erkenningscommissie van de Nationale Raad voor Verpleegkunde.

Momenteel wordt binnen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming een onderzoek gestart naar verkorte trajecten voor het opleidingsaanbod polyvalent verzorgende/zorgkundige in het volwassenenonderwijs. Het is de bedoeling om voor het einde van dit schooljaar een overzicht te hebben van de verkorte trajecten tot zorgkundige die mogelijk zijn voor diegenen die beschikken over de kwalificatievereisten die momenteel zijn opgenomen in de lijst voor verzorgenden in de Vlaamse Gemeenschap. Als dit overzicht door alle partijen is goedgekeurd, zal dit worden gecommuniceerd naar de scholen, de centra voor volwassenenonderwijs en de tewerkstellingsplaatsen.

Het onderzoek loopt op dit moment nog, dus kan ik nu niet zeggen in welke mate een aanpassing van de huidige lijst van verkorte opleidingen en brugmodules al dan niet noodzakelijk is. Als die aanpassing noodzakelijk is, zullen we ze uiteraard doorvoeren.

Bij iedere wijziging van de lijst met opleidingen tot zorgkundige wordt overlegd met de FOD Volksgezondheid en de Erkenningscommissie van de Nationale Raad voor Verpleegkunde. Aangezien een afgevaardigde van het beleidsdomein Onderwijs aanwezig is in de Nationale Raad voor Verpleegkunde, is er permanente opvolging van de problematiek.

Uiteraard ben ik op de hoogte van de problemen rond de opleidingen tot zorgkundige. Bij de invoering van de zorgkundige ontstond verwarring met betrekking tot de diverse opleidingen tot zorgkundige. Wie niet voldeed aan de voorwaarden voor een definitieve registratie als zorgkundige maar wel in aanmerking kwam voor een voorlopige registratie als zorgkundige, diende een bijkomende bijzondere opleiding van 120 uur te volgen. Deze opleiding werd onder andere aangeboden door de centra voor volwassenenonderwijs. Om in aanmerking te komen voor een definitieve registratie dienden deze opleidingen erkend te worden door de Erkenningscommissie van de beoefenaars van de verpleegkunde. Deze erkenningscommissie valt onder de bevoegdheid van mijn federale collega bevoegd voor Volksgezondheid. Het gebruik kunnen maken van de overgangsregelingen tot definitieve registratie had zowel te maken met het behaalde diploma als met het al dan niet tewerkgesteld zijn in de periode voor 31 december 2008.

Wie niet in aanmerking kwam voor de overgangsregeling dient een opleiding tot zorgkundige te volgen. Afhankelijk van het diploma en de werkervaring van de kandidaat kan een verkorte opleiding in aanmerking komen.

Het klopt dat het voor de betrokkenen niet gemakkelijk is om op de hoogte te zijn van zowel de federale als de Vlaamse regelgeving ter zake. Daarom zijn we bezig met de opmaak van een duidelijk overzicht van de mogelijkheden voor zowel de reguliere student als voor de werkende verzorgenden die niet in aanmerking kwamen voor de overgangsmaatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Minister, dank u voor uw duidelijke antwoord op mijn vragen. Ik ben blij dat u het probleem erkent en dat u een duidelijk overzicht laat maken zowel voor de mensen uit de sector als voor de studenten en dat u dit aan hen zult communiceren. Ik ben ervan overtuigd dat dit op prijs zal worden gesteld en zeer zinvol zal zijn zowel voor werkgevers als voor studenten.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u werkt aan verkorte trajecten voor zorgkundigen en aan een duidelijk overzicht. Het is inderdaad een zeer ingewikkelde materie. Maar ik hoop ook dat hierbij de nodige aandacht zal gaan naar een bepaalde categorie. Ik heb het over 2000 tot 3000 gediplomeerde verzorgenden in de woonzorgcentra die vandaag uit de boot dreigen te vallen door de nieuwe regelgeving. Ik zal hier de lijst niet voorlezen maar als u dat wenst, kan ik u hem bezorgen. Het gaat over zeer waardevolle mensen die al jaren actief zijn. Het zijn goede verzorgenden met heel veel ervaring en engagement. Wij hadden daarover gisteren nog een discussie in de plenaire vergadering. Gelet op de grote nood aan arbeidskrachten in de zorgsector, is het heel belangrijk dat wij ervoor zorgen dat ook deze 2000 tot 3000 mensen niet uit de boot vallen. Ik hoop dat u ook voor deze categorie extra aandacht zult opbrengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de taaltest en de aanbevelingen daaromtrent in het jaarverslag van AgODi - 1382 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Het Vlaams Parlement keurde op 11 maart 2009 het decreet betreffende de toelatingsvoorwaarden voor het gewoon lager onderwijs en de engagementsverklaring tussen school en ouders in het basis- en secundair onderwijs goed. Zo worden vanaf dit schooljaar 6-jarige kinderen toegelaten tot het gewoon lager onderwijs indien ze het vorige schooljaar in een Nederlandstalige kleuterschool waren ingeschreven en ook minstens 220 halve dagen aanwezig waren. Indien niet aan deze voorwaarde is voldaan, kan de leerling toch worden ingeschreven indien het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) of de school op basis van een proef vaststelt dat het kind de Nederlandse taal voldoende beheerst om het lager onderwijs te kunnen aanvatten.

De inhoud van de taaltest krijgt een vrij zwaar gewicht in de beslissing of een kleuter voldoende de taal kent om al dan niet naar een eerste leerjaar te gaan. De taalproef werd einde schooljaar 2009-2010 voor het eerst afgenomen.

In antwoord op een vraag van mevrouw Brusseel eind vorig jaar hebt u cijfergegevens ter beschikking gesteld over het aantal kleuters dat de taalproef heeft afgelegd. Het waren er 591. Daarvan zijn er 482 geslaagd, dat is toch heel wat. U stelde toen ook heel duidelijk dat indien bij controle van de toelatingsvoorwaarden wordt vastgesteld dat een leerling van 5 of 6 jaar in het gewoon lager onderwijs ingeschreven is zonder dat aan de toelatingsvoorwaarden is voldaan, deze leerling wel in het lager onderwijs kan blijven, maar dat de school de financier- of subsidieerbaarheid voor die leerling kan verliezen.

Uit het jaarverslag 2009 van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) blijkt dat oudere en recentere informatiseringsprojecten in het onderwijs blijvend onderhoud vergen. Audits en het Rekenhof hebben al aangetoond dat IT-investeringen noodzakelijk zullen blijven.

In het jaarverslag van AgODi wordt ook aandacht gevraagd voor data en gegevens bij de uitvoering en voorbereiding van het beleid. Zo staat in het jaarverslag dat de laatste jaren een beleid ontwikkeld is waarbij ook de rechten van individuen, van ouders en leerlingen, gebaseerd worden op gegevens die in het kader van de financiering en subsidiëring van scholen worden verzameld. De kwaliteit van deze gegevens, zo meldt het jaarverslag, is afhankelijk van de input door de scholen. Een foutieve data-entry resulteert in een kleine afwijking op de middelen waarop een school wettelijk recht heeft.

Het menselijk effect van een foutieve data-invoer is aanzienlijk groter als het gaat over individuele rechten. We hebben kunnen lezen in het rapport dat AgODi begin 2010 waarschuwingsbrieven naar ouders van kleuters heeft gestuurd om hen te wijzen op de nieuwe toelatingsvoorwaarden voor het lager onderwijs vanaf 2010-2011, die ook een voldoende mate van aanwezigheid in het kleuteronderwijs vereisen. Heel opmerkelijk is dat het merendeel van de reacties, namelijk 80 procent, kwam van ouders wier kinderen onvoldoende aanwezig waren geweest wegens ziekte en revalidatie. Deze ouders kregen te horen dat hun kind niet naar de lagere school mag gaan zonder een taaltoets af te leggen en dat zij een eventueel recht op een schooltoelage mislopen.

Ik ben geschrokken van wat ik te lezen kreeg in het rapport van AgODi omdat de manier waarop wij het hebben geregeld, wijst op een mankement. Minister, daarover wil ik u een aantal vragen stellen.

Welke conclusies trekt u uit het jaarverslag 2009 dat AgODi heeft opgemaakt? Wat zult u precies doen met de aanbevelingen die worden gedaan in verband met IT-investeringen die

nodig zijn en de aandacht die wordt gevraagd voor data en gegevens bij de uitvoering en voorbereiding van het beleid? Het concrete voorbeeld in verband met datgene wat gebeurd is omtrent de taaltest toont aan hoe belangrijk dat het is om over goede data en gegevens te beschikken.

Hoe staat u tegenover de vaststelling dat kinderen die onvoldoende aanwezig waren wegens ziekte en revalidatie, ook de taaltest moeten afleggen en zelfs het recht op een schooltoelage kunnen mislopen? Als we kijken naar de kinderen die revalidatie volgen of andere vormen van begeleiding die nodig is om de ontwikkeling te stimuleren, is het niet vanzelfsprekend dat er dergelijke zware consequenties voor de kinderen en de ouders aan worden gekoppeld. Ik vind het interessant om een zicht te krijgen op het aantal kinderen dat onvoldoende aanwezig was specifiek wegens ziekte en revalidatie. Beschikken we over die cijfers?

Minister, u hebt van in het begin aangekondigd dat u de evaluatie van de taaltest ten gronde wilt doen. U hebt heel duidelijk gesteld dat u dat zou doen nadat het voor het eerst werd toegepast. We zijn nu verschillende maanden later. Ik denk dat het gepast is om nu te vragen hoever het staat met die evaluatie. Hoe gebeurt dit? Hoe zal de ene maatregel geëvalueerd worden in het totale pakket maatregelen om kleuterparticipatie te verhogen?

Wat is er gebeurd met de kinderen die in 2009-2010 geen 220 halve dagen in een Nederlandstalige kleuterschool aanwezig waren en de taaltest niet hebben afgelegd? Als ik kijk naar de cijfers die u vorig jaar zelf ter beschikking hebt gesteld, moesten 1400 leerlingen de taaltest ondergaan, dit op basis van de gegevens die AgODi ter beschikking kon stellen. Als we dan kijken naar het aantal dat de test effectief heeft afgelegd, gaat het over 591. Dat is een beduidend verschil. Volgens de data die wij hebben, hebben heel wat kleuters de toets niet afgelegd. Wat is er met hen dan gebeurd?

Hebben we een zicht op het aantal zesjarigen dat niet aan de toelatingsvoorwaarden voor het gewoon lager onderwijs voldoet en toch is ingeschreven in het lager onderwijs, wat mogelijk is, maar met mogelijke consequenties ten aanzien van de financiële middelen voor de school?

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ik sluit me bijzonder graag aan bij de vragen van mevrouw Helsen. Ze zijn allemaal zeer pertinent. Ik ben in het bijzonder verbaasd over het feit dat kinderen die wegens ziekte en revalidatie een deel van het schooljaar moeten missen, ook die taaltest moeten ondergaan. Anderzijds moet er natuurlijk ook wat hen betreft duidelijkheid zijn over de taal.

Ik heb een bijkomende vraag. Als kinderen ziek zijn, dan hebben ze recht op lessen aan huis, in ziekenhuizen of wat dan ook. In dezen gaat het over kinderen die niet leerplichtig zijn. Kan er worden nagedacht over enige begeleiding van die kinderen om ervoor te zorgen dat ze zelfs op die jonge leeftijd geen achterstand oplopen? Als je op die leeftijd reeds wordt geconfronteerd met ziekte en revalidatie, en je schooljaar wordt gehypothekeerd, is het niet opportuun om ook nog schoolse achterstand op te lopen. Is het mogelijk om in een bijkomende begeleiding voor die kinderen te voorzien?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, gisteren hadden we een debat over zittenblijvers. U beloofde een bijkomend onderzoek naar zittenblijvers in de derde kleuterklas en het eerste leerjaar. Misschien moeten we het niet alleen bij die twee jaren houden, maar tot het zesde leerjaar gaan. Het kleuter- en lager onderwijs vormen toch een basis voor het voortzetten van studies in het secundair onderwijs.

591 kinderen zijn geslaagd voor de taaltoets om naar het eerste leerjaar over te gaan, maar is dat voldoende om verder school te kunnen volgen? Is die groep kinderen terug te vinden bij de groep van de zittenblijvers?

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik denk dat AgODi gelijk heeft dat het veel gewicht geeft aan die taaltest. Ik volg systeemtherapeut Marc Litière, die zegt dat de kennis van de taal absoluut nodig is om een schoolcarrière met succes te kunnen aanvangen. Als we de taalachterstand tijdig kunnen detecteren – of het sanctionerend moet zijn is een andere kwestie –, dan kunnen we remediëren en, eventueel met een extreme begeleiding, een hele carrière vergemakkelijken, en dan is dat een goed instrument.

Minister, de taaltest moet natuurlijk nog worden geëvalueerd, en dat zal bepalend zijn. Wat me bijzonder frappeerde, is dat kinderen die door ziekte en revalidatie hun aantal dagen niet halen, een categorie apart zijn. Misschien moeten we mensen die met zieke kinderen worden geconfronteerd, een afwijking gunnen. Het lijkt me straf om hen daarvoor een schooltoelage te laten mislopen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Wij vinden de taaltest een goed instrument. Het is prima dat het werd ingevoerd. Op de evaluatie zal ik niet vooruitlopen. Rond Pasen zullen we alle taalaspecten van het onderwijsbeleid voor het voetlicht brengen. Dan zullen we dat in detail bespreken.

Tot nader order gaat het over een kleine groep, zowel degenen die de taalproef afleggen als de geslaagden. Degenen die in de mist verdwijnen, zouden met zo'n 800 zijn. Minister, waar komen die kinderen dan terecht? Een vorm van sanctionering moet wel blijven bestaan, anders heeft het weinig zin dat de taaltoets wordt afgelegd.

Het lijkt me onlogisch dat kinderen door afwezigheid wegens ziekte en revalidatie aan zo'n taalproef moeten worden onderworpen. Een medische attestering zou daar kunnen volstaan. Het belangrijkste is dat de kleuterparticipatie ondertussen substantieel is verhoogd, en wellicht is dat te danken aan die taalproef.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: In oktober heb ik geprobeerd antwoorden te krijgen over de werking van de taalproef. Minister, u antwoordde dat we moesten wachten op de evaluatie, die toch enkele weken in beslag zou nemen. Ik heb aangedrongen op een timing, en u zei dat u hoopte dat die rond de kerstvakantie klaar zou zijn. Het is nu bijna paasvakantie en ik hoop dat u een duidelijk antwoord kunt formuleren op de derde vraag van mevrouw Helsen, want het is heel moeilijk om standpunten in te nemen zonder dat we de evaluatie kennen.

Onze fractie heeft zich in het verleden nogal kritisch uitgelaten over de taalproef, niet omdat we het niet belangrijk zouden vinden dat kinderen goed Nederlands spreken als ze naar het eerste leerjaar gaan, maar omdat de taalproef te beperkt is. Het is verontrustend dat zieke kinderen niet zouden mogen overgaan. Misschien moeten we onderzoeken om die taalproef uit te breiden naar een soort ontwikkelingstest om na te gaan of die kinderen al dan niet schoolrijp zijn. Hebben ze alle nodige competenties in hun rugzakje om op een goede manier naar het eerste leerjaar te kunnen overgaan? De taal is daar maar één aspect van. Zeker voor zieke kinderen kan het nuttig zijn om na te gaan of ze schoolrijp zijn. De leerkrachten hebben die kinderen niet in hun klas gehad en kunnen daar dan ook moeilijker over oordelen.

Minister, de eerste stap zal de evaluatie zijn, zeker?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, uiteraard lezen wij alle jaarverslagen en proberen wij daar in de mate van het mogelijke de nodige beleidsconclusies uit te trekken. Uiteraard dienen die beleidsconclusies te sporen met de uitgezette beleidsprioriteiten van deze legislatuur en moeten ze passen binnen de budgettaire mogelijkheden die er zijn.

Het is inderdaad belangrijk dat de agentschappen van het beleidsdomein Onderwijs informatie verzamelen en rapporten en aanbevelingen maken die het departement en mijzelf

in staat stellen een grondige evaluatie van het bestaande beleid te maken en constructieve en sterke beleidsvoorstellen te doen. We zullen in de toekomst nog meer dan vandaag moeten investeren in het verzamelen van accurate data.

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten is voor zijn gegevens in grote mate afhankelijk van de input door de scholen. AgODi, maar ook de scholen, zijn al jaren vertrouwd met de financiering/subsidiëring en omkadering op basis van leerlingengegevens die scholen aan het agentschap bezorgen. De laatste jaren is er een beleid ontwikkeld waarbij ook de rechten van individuen, ouders en leerlingen gebaseerd worden op de gegevens die in het kader van de financiering/subsidiëring en omkadering van scholen worden verzameld. Het foutief doorgeven van data door de school resulteerde totnogtoe in een kleine afwijking op de middelen waar de school wettelijk recht op heeft. Maar als het gaat om een individueel recht – recht op een schooltoelage, voldoen aan een toelatingsvoorwaarde – heeft een eventuele fout natuurlijk een grotere menselijke impact.

Het is daarom belangrijk dat de overheid zicht heeft op het betrouwbaarheidsgehalte van gegevens, zodat zij in de fase van de voorbereiding van nieuw beleid, maar ook tijdens de uitvoering van een besliste maatregel, dergelijke risico's voldoende kan inschatten. Ook de scholen zelf moeten vooraf duidelijk weten waarvoor de data die zij aanleveren, gebruikt zullen worden en welke verstrekkende gevolgen foutieve of laattijdige data kunnen hebben. Daarom onderneemt AgODi ook diverse acties om de scholen hierover te informeren en wordt scholen gevraagd om de gegevens bijkomend te verifiëren. Op de volgende ronde van Vlaanderen zal daar ook extra aandacht aan worden besteed.

Belangrijke projecten in verband met gegevensverzameling zijn de uitbouw van een kenniscentrum en van een centraal register inschrijvingen. Het kenniscentrum heeft juist als doel de kennisbasis te verstevigen voor een verbetering van de ontwikkeling en de uitvoering van het onderwijsbeleid, en om het beleidsvoerend vermogen en de werkzaamheden van onderwijsactoren en belanghebbenden te ondersteunen. Het investeren in deze en andere projecten rond kennisverzameling zal sowieso ook gepaard moeten gaan met fundamentele IT-investeringen.

Ik wil vooraf nog even stellen dat zowel de schooltoelage voor kleuters als de maatregel met betrekking tot de taalproef te zien zijn in een geheel van maatregelen die tot doel hebben de kleuterparticipatie te verhogen. Het belang van kleuterparticipatie wordt hopelijk door niemand in twijfel getrokken.

Als kleuters twee schooljaren op rij onvoldoende naar school gaan, moeten de ouders de schooltoelage van het tweede schooljaar terugbetalen. Bij het uitwerken van de regelgeving over de schooltoelagen voor het kleuteronderwijs werd rekening gehouden met het feit dat kleuters niet elke dag naar school moeten of kunnen gaan. Het aantal dagen dat kleuters aanwezig moeten zijn, loopt op met de leeftijd van het kind, tussen 100 en 220 halve dagen. Met die aanwezigheidsvoorwaarden wordt in voldoende ruimte voorzien voor de gebruikelijke afwezigheden, zoals die veroorzaakt door kinderkwaaltjes, rekening houdend met de ontwikkeling van het kind.

De praktijk wijst echter uit dat in enkele uitzonderlijke gevallen, als gevolg van een precaire gezondheid, de voorziene marges van afwezigheid niet volstaan. Het betreft dan kinderen die gedurende meer dan één schooljaar ernstig ziek zijn of revalideren. Ik besef dat het voor ouders gevoelig ligt dat zelfs een door een dokter gewettigde afwezigheid niet meetelt. Om het mogelijk te maken dat die kleuters, die in de mate van het mogelijke toch nog naar school blijven gaan, hun schooltoelage niet mislopen, zal ik in Onderwijsdecreet XXI een uitzonderingsregeling opnemen voor deze kleuters. Die regeling is nog niet aan u voorgelegd, collega's, maar zit wel al in de procedure.

Voor wat betreft de maatregel rond de taalproef is er op dit ogenblik geen uitzondering voor zieke of revaliderende kinderen. De taalproef is het sluitstuk van een geheel aan maatregelen

die de kleuterparticipatie moeten bevorderen. Ofwel gaat men voldoende naar de kleuterklas, ofwel legt men een taalproef af. Bij de totstandkoming van de regelgeving waren er twee mogelijkheden: op een exhaustieve manier alle groepen van kinderen opsommen die ontheven waren van de verplichting tot 220 halve dagen aanwezigheid én van het afleggen van de taalproef, ofwel iedereen die geen voldoende aanwezigheid kon aantonen, de taalproef laten afleggen. Het Vlaams Parlement heeft – tijdens de vorige legislatuur, mevrouw De Knop – voor het laatste gekozen. Uitzonderingen opsommen – kinderen wier ouders in het buitenland werken, ambassadekinderen, zieke kinderen – houdt het risico in dat men steeds opnieuw nog andere groepen detecteert die misschien ook nog moeten worden toegevoegd aan de uitzonderingslijst.

Bij zieke kinderen, waartoe ook anderstalige kinderen kunnen behoren, is het bovendien niet zeker of ze voldoende vorderingen in het Nederlands hebben gemaakt om het gewone lager onderwijs te kunnen aanvatten, vandaar dat de taalproef wordt gebruikt.

Er zijn op dit ogenblik geen volledige cijfers beschikbaar van het aantal kleuters dat wegens ziekte of revalidatie niet aan voldoende aanwezigheid in het kleuteronderwijs komt. Dat komt omdat in het kleuteronderwijs aanwezigheden worden geregistreerd, en geen redenen van afwezigheid. Wat ik wel kan meegeven, is dat in het kader van de schooltoelage op 9 februari 2011 6478 ouders werden aangeschreven die een kleuter hadden met onvoldoende halve dagen aanwezigheid in het schooljaar 2009-2010. Op 8 maart 2011 hadden 248 ouders daarop gereageerd. Van die 248 ouders waren er 80 ouders die verklaarden dat hun kind onvoldoende naar school ging wegens ziekte of revalidatie. Twee andere ouders hebben helaas moeten verklaren dat hun kind overleden was.

Als we enkel naar de vijfjarige kleuters kijken, dan zijn er 1618 ouders aangeschreven die een kleuter hadden met onvoldoende aanwezigheid in schooljaar 2009-2010. Op 8 maart hadden 123 ouders daarop gereageerd. Van die 123 ouders waren er 41 ouders die verklaarden dat hun kind onvoldoende naar school ging wegens ziekte of revalidatie.

Op dit ogenblik wordt de laatste hand gelegd aan de evaluatie van de taalttest. Dat komt omdat er stabiele cijfers nodig zijn over de aanwezigheden in de derde kleuterklas en over de afgelegde taalproeven. De gegevens met betrekking tot de taalproeven, afgenomen door de scholen en de CLB's, worden als stabiel beschouwd en zijn eind 2010 via antwoord op een aantal parlementaire vragen meegedeeld aan het Vlaams Parlement.

Wat betreft de gegevens met betrekking tot de aanwezigheden in de derde kleuterklas die de scholen op 30 juni 2010 aan AgODi dienden door te geven, kan ik u melden dat ook die gegevens eind 2010 reeds aan het parlement zijn doorgegeven. Het ging toen om beschikbare, voorlopige gegevens. Doordat scholen en ouders ook sinds eind 2010 nog correcties zijn blijven doorgeven, zal dit overzicht pas eerstdaags volledig afgesloten worden.

Het definitieve bestand van de aanwezigheden kan dan gekoppeld worden aan het bestand van de taalproeven. Vanuit die koppeling kunnen dan analyses gemaakt worden en conclusies getrokken worden.

De taalproef is het sluitstuk van een totaalpakket aan maatregelen om de kleuterparticipatie te verhogen. Daarom is het ook onmogelijk om het effect van één geïsoleerde maatregel te bekijken. Op basis van de cijfers die eind vorig jaar beschikbaar waren, konden we wel al vaststellen dat het aantal 5-jarigen dat aan 220 halve dagen aanwezigheid voldoet, nu 97,4 procent bedraagt.

De kinderen die in 2009-2010 geen 220 halve dagen in een Nederlandstalige kleuterschool aanwezig waren en de taalttest niet hebben afgelegd, voldoen op basis van de regelgeving niet aan de toelatingsvoorwaarden voor het gewoon lager onderwijs en kunnen daar dus niet ingeschreven worden. Zij moeten dit schooljaar nog in het kleuteronderwijs doorbrengen. Kinderen die toch in het gewoon lager onderwijs ingeschreven zijn, kunnen niet beschouwd worden als regelmatige leerlingen. Niet het kind wordt gesanctioneerd – het kind wordt niet

teruggeplaatst naar het kleuteronderwijs – wel de school die verantwoordelijk is voor het controleren van de toelatingsvoorwaarden. Voor de school zijn deze leerlingen niet financierbaar of subsidieerbaar en kunnen er geen omkadering en werkingsmiddelen voor toegekend worden.

Zodra het bestand over de aanwezigheden in de derde kleuterklas afgesloten wordt, zal dit gekoppeld worden aan het bestand over de taalproef. Dan zal er zicht zijn op het aantal leerlingen dat niet aan de toelatingsvoorwaarden voor het gewoon lager onderwijs voldoet en er toch ingeschreven is.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik dank u voor het antwoord. U erkent dat het belangrijk is om te investeren in IT en om betere afspraken te maken en een beter systeem te ontwikkelen, om gegevens van de scholen aan te leveren aan het departement.

U hebt niet concreet geantwoord hoe u daar in de toekomst aan zult werken. Ik hoop in elk geval dat u dat ernstig neemt en dat de financiële middelen daartoe ter beschikking kunnen worden gesteld. De gegevens die u aanlevert, wijzen erop dat er een probleem is en dat er heel wat ruis zit op de beschikbare cijfers.

U hebt opnieuw cijfermateriaal ter beschikking gesteld. Dat wijst erop dat een goede opvolging nodig is en dat het systeem op punt moet worden gesteld. Ik vind het positief dat u bereid bent om een aanpassing door te voeren aan de regelgeving voor de kinderen die worden geconfronteerd met ziekte of revalidatie. Het is belangrijk om dat niet enkel voor de afwezigheden en de schooltoelages te bekijken, maar ook voor de taaltoets. Het gaat om kinderen die worden opgevolgd in de totale ontwikkeling. Het dossier zelf levert voldoende materiaal aan om uit te wijzen of het kind al dan niet de overstap kan maken naar een eerste leerjaar. Een sanctionerende taaltoets lijkt me dan echt niet het gepaste instrument. We kunnen in de regelgeving het best nadenken over een oplossing voor de afwezigheden van kinderen in de kleuterschool. Op die manier kunnen de pijnlijke situaties die zich vandaag op het terrein voordoen, in de toekomst worden voorkomen.

Ik wacht de resultaten af die we zullen terugvinden in het concrete rapport. Ik vraag me af waar het grote verschil zit in de cijfers waarover we beschikken. Tijdens de maanden in voorbereiding van het decreet en van de afname van de taaltoets kregen we allerlei cijfers. Dat wijst erop dat het zeer moeilijk is om over de juiste cijfers te beschikken. Ook vandaag kom ik opnieuw tot die vaststelling. Ik ben heel benieuwd waar in het rapport we de kinderen die de test niet hebben afgelegd en niet voldoen aan de voorwaarden, zullen terugvinden. Ik heb begrepen dat ik die gegevens zal terugvinden in het rapport zelf.

Minister, op termijn is het belangrijk dat er een opvolging komt van die kinderen die wel zijn geslaagd in de taaltoets. We hebben gisteren het debat gevoerd over het zittenblijven. Iedereen in deze commissie is het erover eens dat dit niet de juiste oplossing is. Het parlement heeft er heel duidelijk voor gekozen om binnen het kleuteronderwijs met ontwikkelingsdoelen te werken. Aan het eind van de lagere school worden de eindtermen geformuleerd. Op die manier kan het instrument van de ontwikkelingsdoelen worden gehanteerd in de lagere school. Op 12-jarige leeftijd moet worden nagegaan of de eindtermen zijn bereikt. Dat is een juiste manier van werken.

Dit staat echter haaks op de sanctionerende maatregelen die wij toepassen met betrekking tot de taaltoets. Ik ben het er volledig mee eens dat taal heel belangrijk is om de overgang te maken. Wij moeten echter vooral inzetten op remediëring en begeleiding. We hebben de afgelopen dagen gezien wat het effect is van een testcultuur en van de daarmee verbonden sanctionering. Het is echt niet wenselijk dat we daar in Vlaanderen verder voor kiezen. Ik blijf pleiten om daar voldoende aandacht voor te hebben bij de evaluatie van de toepassing van de taaltoets. Zonder remediëring en begeleiding brengen we die kinderen geen stap

vooruit. Dat blijft mijn bezorgdheid. Ik zal sowieso de evaluatie van de toepassing van dit instrument met veel belangstelling lezen en dit hier opnieuw op de agenda plaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Ook ik vind het heel positief dat Onderwijsdecreet XXI al een oplossing zal brengen met betrekking tot de studietoelage.

Wat de taaltoets betreft, wil ik duidelijk stellen dat het toch wel belangrijk is om een zicht te krijgen op de taal van de kinderen. Van mevrouw Helsen krijg ik de indruk dat de klemtoon nu toch wel heel sterk wordt gelegd op het sanctioneren. Ik weet niet of dat de bedoeling was. Van in het begin hebben we gezegd dat er meer moet zijn dan dat alleen: die begeleiding voor iedereen is belangrijk. Met betrekking tot een mogelijke oplossing voor zieke en revaliderende kinderen voor het afleggen van die taaltoets moeten we erover nadenken of die kinderen eventueel vooraf kunnen worden begeleid en op een bepaald niveau worden gebracht, zodat ze die toets niet meer hoeven af te leggen. Dat kan immers inderdaad zeer confronterend zijn voor ouders, en we moeten dat absoluut vermijden.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, de uitzondering voor zieke en revaliderende kinderen die wordt opgenomen in Onderwijsdecreet XXI en waarover mevrouw Deckx het al had, is zeer positief. Dat is prima. Dat is in orde.

Ik heb genoteerd dat 97,4 procent van de kinderen eigenlijk geen enkel probleem heeft als het gaat over het overgaan naar het eerste leerjaar. Dat is gelukkig een bijzonder hoog percentage.

Voor het overige wacht ik op de evaluatie van de taaltest om tot definitieve besluiten ten gronde te kunnen komen over dit onderwerp.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, op basis van de uitgebreide toelichting van mevrouw Helsen stel ik vast dat zij toch ook wel het sanctionerende aspect van de taalproef in vraag stelt. Wij hebben dat eigenlijk vanaf het begin gedaan en daarover ook een voorstel ingediend.

Minister Pascal Smet: Mevrouw De Knop, uw partij heeft dat wel goedgekeurd.

Mevrouw Irina De Knop: Ja, dat is waar, maar we moeten kijken naar de evaluatie ervan. Dat was niet onze minister, denk ik.

Minister Pascal Smet: Dat was tijdens de vorige legislatuur.

Mevrouw Irina De Knop: Minister, dat weet ik wel, maar of u dat nu wilt of niet, we hebben ons daar toch kritisch over uitgelaten. We zijn immers vooral bevreesd voor dat sanctionerende aspect. Er moet inderdaad een goed opvangnet worden gevonden. Ik denk dat iedereen daarvan doordrongen is. Die evaluatie was er misschien al geweest als daar een pasklaar antwoord op zou zijn. We hopen echt dat u dat aspect mee in overweging kunt nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over frisdrankautomaten in scholen - 1419 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, geachte leden, we weten allen – in de commissie Welzijn zijn we daar trouwens regelmatig mee bezig – dat overgewicht een groeiend maatschappelijk probleem blijft. Naar schatting één op acht Vlaamse jongeren heeft daarmee te kampen. Een van de belangrijke factoren die in verband daarmee worden aangewezen, is die van de frisdranken, naast een gebrek aan beweging en ongezonde voedingsgewoonten.

Het thema van gezonde voeding en het gezondheidsbeleid op school krijgt al geruime tijd aandacht in dit parlement. Het is inderdaad belangrijk dat er inspanningen worden geleverd om ervoor te zorgen dat de school een goede en gezonde omgeving voor de jongeren is. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de commissie Gezondheidsbevordering van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor).

Minister, in het verleden was het de uitdrukkelijke bedoeling van uw voorganger dat de scholen vanaf 1 september 2007, nu inmiddels al meer dan drie jaar geleden, een gezondheidsbeleid zouden voeren. Uw voorganger, toenmalig minister Vandenbroucke, heeft daarover destijds het volgende verklaard: “Ik wil op 1 september 2007 een gezonde schoolomgeving. (...) vanaf dan geen ongezond aanbod meer. Of we dat bereiken met een verbodsbepaling bij decreet, door een afsprakenkader of door allerlei acties, laat ik (...) in het midden. De deadline is (...) duidelijk: als een verbod nodig is, dan doe ik dat, maar dat lijkt (...) niet de beste weg. (...) Ik pleit voor een verbod en (...) pleeg daarover overleg met de onderwijsnetten.”

Minister, vandaag blijkt dat nog al te veel scholen een ongezond aanbod aan de leerlingen aanbieden. Ik weet dat elke secundaire school autonoom mag beslissen of er al dan niet frisdranken en snoep worden aangeboden in een automaat. In de praktijk stellen we toch vast dat die frisdrankautomaten nog op veel te veel plaatsen aanwezig zijn. Volgens de gegevens waarover ik beschik, zou dat het geval zijn in drie op vijf secundaire scholen, of 62 procent.

Ik denk dat we daaruit moeten afleiden dat de geleidelijke aanpak die door uw voorganger werd gestimuleerd, onvoldoende resultaten oplevert. Veel secundaire scholen verdedigen de automaat door te wijzen op de keuzevrijheid van de leerlingen. Maar, zo stellen specialisten mijns inziens terecht, als jongeren kunnen kiezen tussen een lekkere frisdrank en een gezonde drank, verliest die laatste bijna altijd het pleit. Specialist pleiten er dan ook terecht voor om het frisdrankaanbod op school te beperken. Natuurlijk weet ik waar de schoen knelt voor veel scholen: zij krijgen financiële compensaties van de leveranciers van al die frisdranken. Specialist stellen echter dat, uit gezondheidsoverwegingen en gezien de groei van de problematiek, misschien moet worden nagedacht over financiële compensaties door de overheid, vanuit de bevoegdheden qua preventie.

Minister, hebt u al initiatieven genomen om het gezondheidsbeleid op school, dat in september 2007 is geïmplementeerd, te evalueren? Zo ja, wat zijn de resultaten? Ik veronderstel dat we het erover eens zijn dat een gezonde schoolomgeving en een volledige afwezigheid van een ongezond aanbod de doelstellingen zijn. Wat is uw standpunt over een door de overheid afgekondigd verbod op de verkoop van frisdrank en snoep? Welke initiatieven hebt u genomen om het thema gezonde voeding en gezondheidsbeleid op school te ondersteunen?

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Voorzitter, dit is een belangrijk thema. De discussie wordt vaak vanuit de invalshoek van obesitas gevoerd. Ik zou het omgekeerde kunnen zeggen en dit vanuit de problematiek van anorexia benaderen.

De vraag is of een verbod ons op de goede weg zou brengen. Zijn jonge mensen bezig met gezonde voeding? Op welke manier zijn ze hiermee bezig? We hebben het nu over de frisdrankautomaten. Dit thema kan ook op een andere manier aan bod komen.

We kijken altijd naar onze eigen situatie. In de school van mijn zoon kunnen leerlingen elke middag een vettig broodje met smos bestellen. Ik vind dat even erg als die frisdrankautomaten. Op welke manier kunnen we dit openbreken? Het moet om gezonde voeding gaan. We mogen ons niet enkel op die frisdrankautomaten focussen.

We hebben twee tot drie jaar geleden een plan voor het gezondheidsbeleid uitgewerkt. Dit plan legt de nadruk op gezonde voeding en op beweging. Ik pleit absoluut niet voor een bijkomend lesuur over voeding of zo. Er moet echter een mentaliteitsverandering in de scholen komen. We zullen dit niet teweegbrengen door morgen enkel de frisdrankautomaten te verbieden. Op welke manier is de administratie hiermee bezig? Minister, wilt u bepaalde beleidskeuzes maken om in het onderwijs een mentaliteitsverandering tot stand te brengen? Het onderwijs is natuurlijk maar een onderdeel van het maatschappelijk leven.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, ik wil me bij deze vraag om uitleg aansluiten. Dit belangrijk thema is, onder meer naar aanleiding van de bespreking van de gezondheidsdoelstellingen inzake voeding en beweging, in de commissie Welzijn ook al meermaals aan bod gekomen. Daar is duidelijk gesteld dat de scholen een cruciale rol vervullen. De scholen moeten adolescente jongeren, voornamelijk vanaf de tweede graad, enigszins begeleiden. Op dat ogenblik is er wat minder aandacht voor. Studies wijzen uit dat het dan vaak een beetje misloopt.

Minister, ik heb het afgelopen jaar al verschillende vragen om uitleg en schriftelijke vragen over voeding op school en over die frisdrankautomaten gesteld. Ik zou u met aandrang willen vragen of u al meer resultaten hebt geboekt. Welke initiatieven hebt u genomen? Ik moet eerlijk zeggen dat ik op mijn eerdere vragen teleurstellende antwoorden heb gekregen. Er zijn geen cijfers beschikbaar. Er wordt afgewacht wat de verschillende campagnes opleveren. Hebt u nu wel resultaten geboekt?

Ik onderschrijf de stelling van mevrouw Heeren dat we ons niet enkel op de frisdrankautomaten moeten focussen. Ze zijn natuurlijk belangrijk en we moeten absoluut meer inspanningen leveren. Ik heb gelezen dat de minister niet aan een verbod denkt. Zolang leerlingen op de hoek van de straat cola kunnen kopen, heeft dat volgens hem geen zin. Dit argument gaat slechts gedeeltelijk op. Leerlingen kunnen op de hoek van de straat ook sigaretten kopen. Dit betekent niet dat we opnieuw willen toelaten dat op school wordt gerookt.

Er zijn nog andere aspecten. Van mij mag er een totaalverbod komen, maar dit zou niet alles oplossen. Ik vraag vooral om een veel verder doorgedreven beleid. Het gaat niet enkel om de frisdrankautomaten. Het is me bekend dat op school vaak broodjes en zelfs frieten te krijgen zijn. Er is behoefte aan een veel gericht beleid. Welke initiatieven hebt u op dit vlak al genomen? Welke initiatieven zult u nog nemen?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, ik heb zeer geïnteresseerd geluisterd en ik zou me bij de vraag om uitleg van mevrouw Dillen willen aansluiten. De discussie over de frisdrankautomaten vormt zeker geen eenduidig verhaal. Naarmate de leerlingen ouder worden, worden ze zich hiervan bewust. We moeten hen hiermee leren omgaan. Daarnaast vormt obesitas natuurlijk een probleem in onze maatschappij.

Ik ben dan ook zeer benieuwd naar het antwoord van de minister met betrekking tot een eventueel verbod. Voor sommige scholen gaat het om een bron van inkomsten. Sommige scholen voeren al een gezondheidsbeleid en maken de leerlingen bewust van het belang van gezonde voeding en van de ongezonde effecten van frisdranken.

Ik wil me ook aansluiten bij wat mevrouw Heeren heeft gezegd. Het kan snel gaan. We moeten in de eerste plaats inzetten op een permanente alertheid van schooldirecties en schoolbesturen. Er moet een mentaliteitsverandering komen.

Ik ben in de eerste plaats echter benieuwd naar het antwoord van de minister op de vraag of hij al dan niet een verbod wil invoeren.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik vind de vraag om uitleg van mevrouw Dillen zeer belangrijk. Als je spreekt over het verbieden van frisdrankautomaten in scholen, vraag ik me af welke dranken je daar dan wel wilt. Want uiteindelijk ken ik wel wat scholen die frisdrankautomaten hebben aangevuld met melkdrankjes. Dat zijn dan zogenaamd gezonde dranken. Maar als je ziet hoeveel vetten en calorieën ze bevatten, is dat eigenlijk minstens even erg als de frisdranken. Persoonlijk pleit ik eigenlijk meer voor een beleid van aanzetten tot gezonde voeding in plaats van een radicaal verbod. Het is inderdaad zo dat je als school onmogelijk kunt controleren wie er een flesje cola of een andere suikerrijke drank mee naar school brengt. Dat zou wel heel moeilijk en ingewikkeld zijn.

Voor mij is het belangrijk dat kinderen, niet pas vanaf de tweede graad secundair, maar vanaf de allereerste kleuterklas, begeleid worden in hun eetgewoonten en dat hen ook wordt aangeleerd dat er ook andere, lekkere dingen zijn die niet per se calorie-, vet- of suikerrijk zijn. We moeten inzetten op hoe we een kind kunnen laten kiezen voor gezonde smaken. Dat is wellicht ook een kwestie van gewoon worden en proeven. Volgens mij is daar niet alleen voor de ouders, maar ook voor de scholen een taak weggelegd.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik sluit mij aan bij de bekommernissen die door de collega's worden aangegeven. Technisch gezien denk ik dat de suikers een groter probleem vormen dan de calorieën. Ik ben nieuwsgierig naar de stand van zaken van het gezondheidsbeleid. Want in een vorige legislatuur had u beslist dat er op school een gezondheidsbeleid moest worden gevoerd. Wat is de stand van zaken?

Ik wil een suggestie doen aan de collega's. In de commissiezaal drinken wij allemaal water, maar als er scholen een bezoek brengen aan het parlement – en gelukkig zijn dat er zeer veel – dan krijgen die een cola of een limonade aangeboden. Ik ben al jaren van plan om aan het Bureau te vragen dat te veranderen, maar het komt er niet van. Misschien moeten we dus gewoon zelf eens kijken of we een alternatief kunnen aanbieden dat gezond en lekker is, bijvoorbeeld een smoothie.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik had gedacht dat iedereen voor een verbod zou pleiten en dat ik de enige zou zijn die daar kritische vragen over zou hebben. Tot mijn grote teleurstelling blijkt dat het gezond verstand toch wel meer verspreid is dan ik dacht. *(Gelach)*

Dat is dus meteen ook een bron van tevredenheid. Ik wou toch even zeggen dat het niet opgaat altijd te klagen over de regelnevelij en de kneuterigheid in Vlaanderen en dan bij de eerste de beste gelegenheid, als zich een probleem voordoet, toch te gaan zwaaien met het wapen van een verbod. Ik stel vast dat die contradictie aanwezig is bij een aantal collega's. We kennen het zogenaamde flippo-syndroom. Minister, ik weet niet of u zich die flippo, die in de zakken chips zat, nog herinnert. Een dame had zo'n flippo per ongeluk ingeslikt en had zo een hartaanval gekregen. Het causaal verband was absoluut niet bewezen, maar dat was een reden om de flippo's te gaan verbieden. Elk maatschappelijk probleem wordt dan aangepakt met het botte wapen van een verbod. Dat syndroom moeten we toch vermijden.

Paracelsus – en mevrouw Celis zal die wel kennen – heeft ooit gezegd dat er geen vergif op zich bestaat, maar dat de dosis van belang is. Veel frisdranken bevatten te veel suikers en als men die te veel drinkt kan dat een oorzaak zijn van obesitas. Maar is het bewezen dat de aanwezigheid van frisdranken op de school dat verbruik enorm stimuleert? Als men het op

school gaat verbieden, zullen de jongeren het wel gaan halen in de winkel om de hoek. Daar moet toch wel even over worden nagedacht.

Ten slotte sluit ik mij aan bij de opmerkingen dat het gezondheidsbeleid een geheel moet zijn. Men moet frisdranken er niet zomaar uitlichten. De bewegingsfactor speelt bijvoorbeeld ook een rol: het gebrek aan beweging is ook een van de oorzaken van obesitas. In de school van mijn dochter wordt aan de kinderen gevraagd om elke dag een stuk fruit mee te brengen. Ik doe dat stipt. Ik denk dat dat een betere manier is dan een verbod, omdat je weet dat dat verbod toch niet veel uithaalt, omdat er om de hoek frisdrankautomaten zijn.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De evaluatie van het gezondheidsbeleid wordt opgevolgd aan de hand van verschillende instrumenten. Voor het opvolgen van het voedings-, rook- en bewegingsbeleid is er de indicatorenbevraging van het Vlaams Instituut voor Ziektepreventie en Gezondheidspromotie (VIGEZ). VIGEZ stelde via deze indicatorenbevraging vast dat de scholen er op het vlak van gezondheidsbeleid in het algemeen op vooruit zijn gegaan. In vergelijking met 2006 werken scholen minder projectmatig, maar meer structureel aan hun gezondheidsbeleid. Dat wordt onder meer toegeschreven aan de inspanningen die er vanuit de commissie gezondheidsbevordering van de Vlaamse Onderwijsraad zijn gedaan om het gezondheidsbeleid in de scholen onder de aandacht te brengen en om scholen te informeren en te sensibiliseren om met de methodiek voor gezonde scholen aan de slag te gaan.

Wat betreft de automaten zegt VIGEZ dat er in het basisonderwijs geen automaten meer terug te vinden zijn. In het secundair onderwijs zijn er wel nog automaten terug te vinden, maar daar is het aantal automaten gedaald: van 75 procent in 2006 naar 60 procent in 2009. Ook wordt vastgesteld dat het aanbod in de automaten evenwichtiger is samengesteld.

Automaten zijn maar één distributiekanaal waarlangs frisdranken en ongezonde tussendoortjes in scholen worden verspreid. Het is daarom belangrijk te weten hoe het is gesteld met het aanbod van ongezonde dranken en tussendoortjes op de scholen in het algemeen. Hierover zegt het VIGEZ dat het aanbod van frisdranken, gezoete en energierijke dranken en suiker- en vetrijke koeken daalt. Het VIGEZ stelde ook los van het indicatorenonderzoek vast dat scholen die werken met materiaal uit de Kieskeurig-campagne, die in het bijzonder werd gelanceerd om scholen te ondersteunen in het uitwerken van een gezond dranken- en tussendoortjesbeleid, een evenwichtiger samengesteld aanbod hebben dan scholen die met andere instrumenten aan de slag gingen.

Dit lijken goede resultaten. Ze tonen aan dat inspanningen om een ondersteuningsbeleid te voeren, vruchten afwerpen. Uiteraard zijn er nog werkpunten. Zo zou het volgens het VIGEZ zinvol zijn dat scholen nog vakoverschrijdender werken rond gezondheid, vooral in het secundair onderwijs. Daarnaast is er voor scholen ook nog werk aan de winkel in het aanbieden van gratis water. Tot slot moeten we als overheid blijvend aandacht hebben voor het verder verankeren van het gezondheidsbeleid.

Het heeft volgens mij geen zin om een verbod in de scholen op te leggen als er in de buurt frisdranken en snoep te koop zijn. De frisdranken en het snoep zijn helaas ingebakken in de leefwereld van kinderen en jongeren. Het gaat veel verder dan de school alleen. Het gezin in eerste instantie, de ouders, de leeftijdsgenoten en de media hebben ook een grote invloed. Daarom is het, zoals hier door meerderen is bepleit, van belang om kinderen en jongeren te leren om verstandig om te gaan met allerlei soorten dranken en tussendoortjes, waaronder ook frisdranken en snoep, eerder dan te werken met verboden. Iedereen weet dat als je op die leeftijd iets verbiedt, het puberale gedrag ontstaat. Dan gaan ze het zeker doen. We zijn ook ooit zo geweest. Laat ons maar in alle eerlijkheid in de spiegel kijken.

Natuurlijk heeft de school daarin een belangrijke taak. Onderzoek toont immers aan dat de school die werkt aan het thema van gezonde dranken en tussendoortjes, ertoe bijdraagt dat leerlingen evenwichtiger eten en drinken. Voorwaarde voor duurzame effecten is wel dat de

school ervoor kiest om de werking te integreren in het beleid, dat ze kan rekenen op ondersteuning van leerlingen en ouders en ook met hen kan samenwerken. Ik vind het dus belangrijk dat er samen met de leerlingen en hun ouders aan een beleid voor gezonde dranken en tussendoortjes wordt gewerkt, in plaats van te werken met een verbod van bovenaf. Ik kan me echt niet indenken dat het Vlaams Parlement een decreet zou maken om te zeggen welke dranken er in een school kunnen worden geserveerd, welke broodjes er kunnen worden gegeven en hoeveel keren er frieten mogen zijn en in welke olie die frieten mogen worden gebakken. Ik denk dat u, de dag dat u zo'n decreet goedkeurt, in Vlaanderen wel enige geluiden zult horen opgaan en dat u zult merken dat in het bijzonder in een bepaald keizerrijk niet zo ver van Brussel daarop toch wel kritiek komen.

Mijn standpunt valt niet uit de lucht. Het sluit aan bij het advies van de Vlaamse Onderwijsraad over gezonde dranken en tussendoortjes op school. Daarin wordt gesteld dat scholen er beter zullen in slagen om hun leerlingen aan te zetten tot gezond drinken als ze daarbij ook een globaal gezondheidsbeleid voeren. Een belangrijk verschil is dat de Vlor pleitte voor een verschil in aanpak tussen basis- en secundair onderwijs. De Vlor adviseerde dat basisscholen geen frisdranken meer zouden toelaten in het dagelijkse aanbod. Voor het secundair onderwijs achtte de Vlor dat verbod niet aangewezen omdat de leerlingen er een grotere keuzebekwaamheid moeten kunnen ontwikkelen.

Welke initiatieven nemen we nu? Wij hebben gezorgd voor de aanstelling van een gezondheidscoördinator. Wij hebben ook de werkzaamheden van de commissie Gezondheidsbevordering van de Vlor opnieuw doen starten. Mevrouw Dillen, ik ben daar zelf het startschot gaan geven. Dat toont aan welk belang ik daaraan hecht. Zij werken nu verder aan een goede implementatie van de instrumenten voor de ondersteuning van het gezondheidsbeleid op scholen. Er zijn campagnes geweest: de Kieskeurig- en de Fitte School-campagne. We zetten het indicatorenonderzoek verder. De Vlor zal dit jaar ook aandacht hebben voor het welbevinden in het schoolbeleid en zal daarover een advies verstrekken. Ik heb de Vlor gevraagd om de bestaande website www.gezondopschool.be te updaten en up-to-date te houden, en die door middel van goede praktijkvoorbeelden naar de scholen te verspreiden. Tevens vroeg ik de Vlor om maatregelen voor te stellen die de betrokkenheid van ouders en leerlingen bij het gezondheidsbeleid kunnen verhogen. Dat ligt in de lijn van wat mevrouw Heeren terecht heeft gezegd.

Wij ondersteunden ook studiedagen waar samen met exportenorganisaties wordt onderzocht hoe bepaalde aspecten uit het gezondheidsbeleid voor de scholen kunnen worden toegelicht. We werken samen met de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) om sportbeoefening binnen en buiten de schooluren te stimuleren. Ook Klasse besteedt daar regelmatig aandacht aan.

Onderwijs zit ook in de stuurgroep van het Vlaams actieplan Voeding en Beweging van mijn collega Jo Vandeurzen. Daar zijn er ook acties, bijvoorbeeld het Tutti Frutti-project, dat de consumptie van groenten en fruit op school wil stimuleren. Een educatief project in die zin wordt uitgewerkt vanuit Onderwijs. Lekker Fris en Air@school hebben betrekking op een gezond binnenmilieu in de scholen. En we zijn nog met veel andere zaken bezig.

Samengevat: we gaan verder op de weg om scholen te responsabiliseren, we vragen de Vlor om de informatie en ondersteuning up-to-date te houden en in het bijzonder om na te denken hoe ouders erbij kunnen worden betrokken, en we zijn, in tegenstelling tot het Vlaams Belang, tegen een verbod.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik antwoord onmiddellijk op uw laatste opmerking. Ik bevind me niet in zo slecht gezelschap als ik pleit voor een verbod, want uw partijgenoot en voorganger, de gewaardeerde minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke was er een absolute voorstander van. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

En ik bevind me in nog beter gezelschap. In studies, actieplannen inzake obesitas lees ik van veel specialisten die veel verstandiger zijn dan ik als het gaat over het bestrijden van obesitas, dat ze er absoluut voorstander van zijn. Ik deel uw mening dat de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de ouders ligt. Het zijn zij die de kinderen gezond moeten opvoeden, en, mevrouw Heeren, het zijn ook zij die er misschien voor kunnen zorgen dat de kinderen ‘gezonde’ boterhammen meenemen naar school, zodat ze die ‘vettige smosjes’ niet moeten kiezen.

Ik wend me nu echter tot u, minister, als beleidsverantwoordelijke van Onderwijs. U zult het er toch mee eens zijn dat onderwijs binnen onze samenleving een zeer belangrijke actor is met een heel grote verantwoordelijkheid. Ik kan me niet tot u richten voor de rest van het maatschappelijke veld. We moeten er toch over nadenken of er niet meer moet gebeuren. Dat de discussie moet worden opengetrokken, dat is juist. Het gaat niet alleen over frisdranken, maar ook over snoep dat in veel scholen gekregen kan worden, over het aanbod tijdens de middag in de schoolrestaurants enzovoort. Maar we mogen dat absoluut niet verwaarlozen. We mogen er ook niet lacherig over doen, want, minister, die frisdranken zijn, samen met het gebrek aan beweging en ongezonde voeding, een van de belangrijkste oorzaken. Ik durf er dus toch nog eens op aan te dringen dat we de moeite doen om in het kader van een ruimer debat hierover van gedachten te wisselen.

Ik moet er u niet van overtuigen dat het een zeer groot maatschappelijk probleem wordt. Uw collega van Welzijn heeft een tijd geleden een actieplan Obesitas gelanceerd. In het kader daarvan hebben de scholen toch ook een belangrijke verantwoordelijkheid. Ik zeg altijd dat alle beetjes kunnen helpen om het resultaat te bereiken. Ik verwijs naar de maatregelen tegen het roken, dat ook via regeltjes werd verboden. Dat kan ook gebeuren met snoep, met ongezonde voeding, met frisdrank.

Minister, er zijn verschillende Europese landen waar dat vandaag de dag al zo is. U weet dat mijn partij absoluut geen aanbieder is van de Europese structuren, maar moeten we dan wachten tot Europa richtlijnen lanceert? U weet beter dan ik dat ze zich bezighoudt met allerlei futiliteiten. Moeten we wachten om de regel die in een aantal Europese landen al bestaat ook in Vlaanderen in te voeren?

Minister Pascal Smet: Ik denk dat er een groot verschil is met andere Europese landen. In heel wat andere Europese landen heeft men een centraal aangestuurd onderwijsbeleid. Wij hebben dat niet. Dat is een belangrijk verschil, tenzij er plots een meerderheid in Vlaanderen is om het anders te doen. Dan komt men in een ander kader, waar de meerderheid meer kan ingrijpen. Vlaanderen zit niet in dat systeem.

Daarnaast is er ook een verschil tussen roken en het drinken van frisdrank. Roken is op termijn wel dodelijk. *(Opmerkingen)*

Bij frisdranken ligt dat genuanceerder. Daar kan men over discussiëren. *(Rumoer)*

U gaat me nu toch niet vertellen dat iedereen die een frisdrank drinkt daarom sneller zal sterven! Bij mensen die roken, is dat wel het geval. *(Opmerkingen)*

Statistisch gezien is het risico veel groter. Maar daar wilde ik het eigenlijk niet over hebben. Mijn punt is dat men bij roken andere mensen laat meer roken. Een frisdrank drinkt men alleen. Dat is een fundamenteel verschil dat een onderscheiden behandeling rechtvaardigt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, met die laatste opmerking begeeft u zich op glad ijs. Dat is een discussiepunt waarover we het misschien eens een andere keer kunnen hebben.

Ik zou even willen reageren op uw antwoord in verband met de frisdrankautomaten en het beleid inzake gezonde voeding en bewegen op school. Enkele maanden geleden heb ik een vraag gesteld naar de resultaten van de indicatoren in de campagne ‘Kieskeurig’. Die waren er toen nog niet. Ik noteer dat die er ondertussen wel zijn. U geeft aan dat ze eigenlijk wel

positief zijn, want dat er een verbetering is. De cijfers zijn ook voor interpretatie vatbaar: hoe groot is de verbetering, hoe groot is de meeraandacht?

U hebt er ook op gewezen dat er werkpunten blijven. Ik vraag u om daar de nodige aandacht aan te besteden. Vanzelfsprekend mogen we niet alleen de scholen met de vinger wijzen. De totale benadering is belangrijk. Gewoon onze kinderen en de jongeren leren om gezond te eten en te bewegen, is van groot belang.

Dat neemt niet weg dat scholen daar een heel belangrijke partner in zijn. Ik vraag u dan ook om waar dat kan, die hefboom te gebruiken. U zegt dat u niet voor een verbod bent omdat het niet werkt, omdat er veel reactie zal komen en de jongeren dan wel elders gaan. Ik vraag u dan op welke positieve manier we daarop kunnen inspelen. We hebben het label 'sportieve school'. Zijn er geen acties mogelijk via het label 'gezonde school'? U hebt vorige keer geantwoord dat dat iets helemaal anders is dan het label voor een sportieve school. Ik zou u toch willen vragen om dat eens opnieuw te bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Minister, ik denk dat u zich vergist. Ik begrijp wel het punt dat u wilt maken als u het hebt over het verschil tussen roken en frisdranken. Maar vergis u niet: deze eeuw wordt de eeuw waarin het aantal mensen met een depressie enorm zal toenemen. U had het daarnet over het werken aan welbevinden, ook op school. Voor diabetes geldt dat echter ook. Er is een link tussen diabetes en obesitas.

Het probleem van anorexia vind ik al even belangrijk. Ook dat heeft te maken met gezonde voeding en beweging. Binnenkort, ik meen morgenavond, is er in Koppen weer een uitzending over iemand met anorexia die wil getuigen ten aanzien van jonge mensen om te laten zien dat ze er beter niet aan beginnen, dat ze moeten bezinnen voor ze beginnen. Zeker de grote doelgroep van de meisjes moet worden gewaarschuwd indien ze met dieet en voeding bezig zijn. De school is maar één element, de gezinnen zijn even belangrijk.

Als ik mag, wijk ik even af van het debat. Een paar weken geleden hebben we hier het grote rapport over armoede besproken, het plan van de bevoegde minister en het integrale beleid. We weten allemaal dat de problemen zich voornamelijk voordoen in die gezinnen. Een school kan een hefboom zijn voor kinderen uit kwetsbare gezinnen om ook eens een ander voorbeeld te zien. Obesitas komt ook meer voor in kwetsbare gezinnen dan in andere. Dat heeft te maken met leefcultuur, met generatiearmoede en zo meer. Onderschat het probleem dus niet.

Ik ben het met u eens dat we door iets te verbieden, het probleem niet oplossen. We moeten jongeren er ook mee leren omgaan. Ik vind de suggestie van mevrouw Schryvers inzake de 'gezonde school' heel goed. Ik zou als school dadelijk dat label willen hebben.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, ik denk dat het punt gemaakt is. Ik ben eigenlijk wel tevreden met het antwoord van de minister waaruit duidelijk blijkt dat hij dit item heel erg belangrijk vindt.

En ik vind de suggestie van mevrouw Schryvers best interessant.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Voorzitter, minister, ik wil me gewoon aansluiten bij de collega's. Gezondheid belangt iedereen aan, we vinden het allemaal belangrijk, zeker voor onze kinderen en jongeren. Ik blijf erop aandringen om het gezondheidsbeleid te blijven ondersteunen, om er de nadruk steeds weer op te leggen en om ter zake te sensibiliseren, want het is ontzettend belangrijk.

Het label ‘gezonde school’ zou ik ook morgen willen hebben. Als morgen de frisdrankautomaten verdwijnen uit de scholen van mijn kinderen, dan zal ik dat zeker niet tegenhouden, maar toejuichen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zal de suggestie van het label ‘gezonde school’ meenemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■